

Jani Kovačič

Zōon politikon animalikon

(ζωον πολιτικον ανιμαλικον)

Commedia musicale dell'arte animale

Commedia (musicale) dell'arte animale je *brezobzirno kopiranje življenga*. Vsekakor bodo vrli izobraženci prepise tega vrhunskega dela naše prihodnosti našli v commedii dell'arte, v deklaraciji OZN, v Pančatantri in pri ostalih basnikih, prav tako pregovore, citate in rekla, kar je le dokaz izjemnosti tega dela, saj je bilo prisotno v civilizaciji človeštva že nekaj tisočletij. Končno lahko beremo (in si ogledamo) original iz davnega leta 2007! Znanstveniki so potrebovali sedem let mukotrpnega dela, da so rekonstruirali temeljne dele.

Commedia dell'arte je nastala na trgih in sejmih Italije in je v 18. stoletju zavzela teatre. Izjemno nadarjeni posamezniki so utemeljili temeljne tipe (Harlekin, Pantalone, Pulcinella itd.), ki so jih nato skozi desetletja in stoletja dopolnjevali. Potupoče igralske skupine so živele od vstopnine in nabranega denarja, zato so si lahko privoščile kritiko gospôde. Svojo zgodbo so prekinjali s fizičnim teatrom – akrobatiko, pantomimo, veliko lovljenja, pretepi itd. – ter lazziji, komičnimi vložki oziroma drobnimi stalnimi skeči (lovljenje muhe ...). Zgodba je bila le okvir za improvizacijo in aktualizacijo. Večinoma so bili igralci izjemno načitani in so v svoje nastope vpletali pregovore, rekla, zgodovinske primere, mitične in religiozne zgodbe.

Commedia dell'arte animale je povezava basni in moralnih naukov z nesramnostjo commedie dell'arte. Upošteva tipologijo (živali) in prekinja zgodbo s pesmimi in lazziji ter moralo.

Commedia musicale dell'arte animale je le nadgradnja z glasbeno spremljavo in z vsem, kar smo ravnotekar omenili.

NASTOPAJOČA BITJA:

LEV KRALJ, mogočen, samovšečen, prevzeten, ukazovalen; je neroden in nepotreben, a žal tule nujen

BRAT LEV, maneken, neresen, bolj trot kot lev
MORALA IN NN, eterično bledo bitje

Skupina A (A-ji)

LISICA, inteligentna in zvita, najmodrejša med vsemi in pragmatična
OSEL, modrec, vdano prenaša kralja, apolitičen in nepraktičen
SOVA, zakladničarka, čuvarka pečatov, birokrat in seveda nezdravo
načelna
PETELIN, gizdalin, zapeljivec in modni perverznež

Skupina B (B-ji)

MAČKA, inteligentna in iznajdljiva, dober psiholog in strateg ter
oblastiželjna
VOLK, general, kratke pameti, a praktičen in delaven
OPICA, sodnica, vse mora biti urejeno v vrste in kolone, nosi očala
in je pravno izmuzljiva
NETOPIR, prisluškovalec, *new age*, častihlepen in seslja

Ostali:

ZAJCI, 3 umetniki pantomimiki*

FLORA, zagnana aktivistka

SVINJE, Mademoiselle et Filles: 3 plesalke* in šefica

HIJENA, šef zapora

PODGANE, ena sama s tremi glavami in repi

ZBOR, drobnica, živina, laznina, perutnina (ako je), vse je dobrodošlo

MUHE IN BOLHE so prisotne, a se ne pojavijo

* Lahko so eni in isti, seveda pa si želimo večjih plesalcev in pantomimikov.

ŠE PREDUVOD – INTRO INTRA

Ko se publika še poseda, iz tišine vedno glasneje recitacija, luči v dvorani ugašajo.

Nekoč in davno je nekjé
bilo kraljestvo kot zagré,
razcvelo se je vzdolž in všir,
saj je pretežno vladal mir.
A vse prerado se zgodi,
da s spletkami, intrigami,
razbije se blaginje vrč
in glej: zavlada kreg in krč!
Da nauk se pozabi ne,
v igro to zapiše se:
v igro ZÔON POLITIKON
z doneskom: ANIMALIKOÔN.

Nekoč in davno je nekjé
bilo kraljestvo kot zagré,
razcvelo se je vzdolž in všir,
saj je pretežno vladal mir.
A vse prerado se zgodi,
da s spletkami, intrigami,
razbije se blaginje vrč
in glej: zavlada kreg in krč!
Da nauk se pozabi ne,
v igro to zapiše se:
v igro ZÔON POLITIKON
z doneskom: ANIMALIKOÔN.

Nekoč in davno je nekjé
bilo kraljestvo kot zagré,
razcvelo se je vzdolž in všir,
saj je pretežno vladal mir.
A vse prerado se zgodi,
da s spletkami, intrigami,
razbije se blaginje vrč
in glej: zavlada kreg in krč!

Da nauk se pozabi ne,
v igro to zapiše se:
v igro ZÔON POLITIKON
z doneskom: ANIMALIKOÔN.

Nekoč in davno je nekjé
bilo kraljestvo kot zagré,
razcvelo se je vzdolž in všir,
saj je pretežno vladal mir.
A vse prerado se zgodi,
da s spletkami, intrigami,
razbijje se blaginje vrč
in glej: zavlada kreg in krč!
Da nauk se pozabi ne,
v igro to zapiše se:
v igro ZÔON POLITIKON
z doneskom: ANIMALIKOÔN ...

INTRO I.

Prvi uvodni song pred zastorom

MORALA (*poje*):

Žabe regljajo,
žabe žužnjajo,
da eno je sonce premalo,
čénčaste tepke,
ábotne bebke!
Da eno je sonce premalo?
Vam eno zlahka mlako še to izsuši,
kako bi šele bilo, če bíla bi tri?

Srako je zéblo.
Veja in dêblo
zaščita sta slaba za gnézdo!
“Presneta godlja!
Tlečega oglja
kos hitro ogreje mi gnézdo.”
Veter raznetil požar – zgorelo je vse,
kakšno neumnost storila – sraka zdaj ve.

Bedaka ne prepoznaš, če stalno molči,
nič vol, ki muka glasnó, ne naredi!
Kako se lotiti takih reči,
da ne nakoplješ si večjih skrbi?
Vsak rad bi olajšal si stvar, a mu ne gre;
posreči se drugemu vse, prav nehoté.
Kako se lotiti takih reči,
da kar največ sreče te doleti?

*Naj bo dejanje, beseda – šteje prav vse,
oboje pak dela iz vas – to kar ste!*

A človek tako zlahka prenaša nesrečo ... – drugih.

Zastor se odpre.

PRVO DEJANJE

Prvi prizor

Dvor: prestol, prapori, kip kralja. Brat Lev sedi na prestolu, lazzi lovljenja muh.

BRAT LEV (poje):

Eh, ti opravki in dolžnosti,
oj, to breme vsakdana,
nikdár podložnikom zadosti,
vedno je prekisla mana.
Kako ustreči vsem po vrsti,
da se drugim ne zameriš?
Da ne končaš kar koj v krsti,
predno se na tron ukériš?

MUHE (letajo okrog trona pojoč):

*Cesar, car, vladar – zémlje in vodé!
Cesar, car, vladar – vsèga, kar sploh je!
Cesar, car, vladar – šibkim je braník!
Cesar, car, vladar – naš, čeprav dvolík!
Nam večni je garant miru in sprave,
podeljevalec vseh časti in slave!*

*Cesar, car, vladar – močnim položaj!
Cesar, car, vladar – lepim čuda sjaj!
Cesar, car, vladar – vsemu razsodnik!
Cesar, car, vladar – večnosti dotik!
Nam večni je garant za olajšave,
podeljevalec prave je veljave!*

BRAT LEV:

Kako težko je gospodarit,
da čez zimo se prebiješ,
na spletke in detajle pazit,
da vohune vse odkriješ,
težkó je z vojsko, policijo,
da ohraniš kraljevino,

da vzljubijo vsi vladarijo
kot edino domovino.
(*Se loti jedače.*)
Ko tele sesa, ne muka!

Drugi prizor

A-ji, Petelin, Osel, Sova in Lisica, pridejo in šepetajo. Brat Lev se potuhne za prestol.

LISICA: Tule je mir. Vendar potiho! Stene imajo ušesa!

PETELIN: Potem velja?

SOVA: Predvsem mora biti presenečenje!

OSEL: Kralj ne ve ničesar?

SOVA: Morda kaj sluti?

LISICA: Ne. V kolikor kdo od vas tega ne izblebeta! Ampak saj smo prisegli, kajne?

VSI: Ja, mhm! Seveda. (*Kimajo itd.*)

PETELIN: Skratka, po koncu ognjemet, prej pa – parada!

LISICA: Zjutraj ga pustimo spat, bom že danes vse zagrnila, da ga ne bo sonce zbudilo!

PETELIN: Zmenjeno. Ta rojstni dan si bo naš kralj zapomnil!

SOVA: Torej nikomur niti besedice. Presenečenje mora bit!!

OSEL: Kako bomo to napravili?

PETELIN: Ja, presenetili ga bomo.

LISICA: Psst! Niti besede. V zaprta usta ne prileti nobena muha.

Odidejo.

BRAT LEV: Zanimivo. Proslava za rojstni dan. Moj rojstni dan. Oops, še obiskovalcev! Kakšen promet! (*Se spet potuhne.*)

B-ji, Mačka, Volk, Opica in Netopir, se prikradejo na drugi del odra.

MAČKA: Nekaj spletkarijo! Le kaj bi to bilo?

VOLK: Pripravljeni moramo biti. Ne smejo prevzeti moje vojske!

OPICA: Pravne norme so vrtinčasta reka s skoki in brzicami. Zlahka kdo utone!

NETOPIR: Nekaj sliššim! Ah, ničč ni!

VOLK: Rušimo kralja?

OPICA: Ne. Le abdiciral bo.

MAČKA: Počakajta – kam se vama mudi. Seveda je to naš cilj.

NETOPIR: Oblasst!

MAČKA: A ujede ne žvrgolijo in na lovju lev ne rjove.

VOLK: Opica, ponudi Bratu Kralju prestol. Diskretno!

OPICA: Volk? Volk?!? Krvolok, ti meni o diskretnosti?

MAČKA: Dovolj! Za lov na leve potrebuješ leve. Gremo!

Odidejo.

BRAT LEV: Mhm, lepo je na prestolu, a za njim je zanimivejše! (*Se s krono na glavi spet usede na prestol.*)

Tretji prizor

Vstopi Kralj Lev.

KRALJ LEV: Kaj je zdaj to?!

BRAT LEV: Kaj kaj? Kaj je? Kaj zdaj? Kaj to? (*Skoči s prestola, sname krono.*)

KRALJ LEV: Veš, da si ti moj brat?

BRAT LEV: Jaaa, v-vem ...

KRALJ LEV: Zakaj izkoriščaš mojo potrpežljivost? Zakaj sramotiš naš rod?

BRAT LEV: S-s-saj ga ga ne.

KRALJ LEV: Tiho! Spet si nosil mojo krono! (*Mu jo vzame in si jo natakne.*)

BRAT LEV: S-s-samo pogrel sem jo, da da da ti ne bi spet trpeli s-s-sinusi. S-s-saj veš, kako si o-občutljiv.

KRALJ LEV: Tiho! Spet si popival celo noč! Zapravljaš denar! In ugled! In čast! Nobene koristi od tebe!

BRAT LEV: Po-poslušaj brat (*zapoje*):

Isti oče – ista mat':
tebi krona in oblast,
meni figa, prazna čast.

Isti oče – ista mat':
tebi slava, veličast,
meni ključ od zadnjih vrat!

Isti oče – ista mat':
tebi vse meso in mast,
meni suha, trda klast.

Isti oče – ista mat':

tebi vse lepo v rast,
meni vse je treba krast.

Isti oče – ista mat':
tebi je življenje slast,
meni zlobna, groba past!

Vse je tvoje! Še prdec, ki ga spustim, je tvoj!

KRALJ LEV: Kaj cviliš? Samo javkaš in jamraš! Cvililev. (*Zapoje.*)
♪

Bil sem prej – in to je to.
Prvi vse dobi – tako je to!
Vse, kar je – je moje!
Česar ni – je tvoje!
To so pač sklenili
v tisti nočni sili,
da ne bi se pobili!
Veš, da nisem krov,
sem se prej rodil.
Bil sem prej – in to je to.
Prvi vse dobi – tako je to!

Nimam več besed, tako pač je – jaz sem pač vse dobil! Last – oblast!
Poraženci so služabniki. Ajde, pokaj zdaj! Ne zapravljaj časa, pred-
vsem mojega ne.

Četrti prizor

B-ji, Mačka, Volk, Netopir in Opica, vstopijo.

B-ji: Vaša presvetla kraljevska ekscelanca!

BRAT LEV: Ko popivam, ti kradem čas! He, he, he!

KRALJ LEV: Arduš, žlahta! Kaj sploh počneš?

BRAT LEV: Iščem ljubezni.

KRALJ LEV: Kaj!? Ja eni si pa res privoščijo! In potem meni tarnaš. Kje imam jaz čas za takle luksuz? Sentimentalnež!

BRAT LEV: Ljubezen, ljubezen, kje si? Me slišiš?

B-ji: Vaša presvetla kraljevska ekscelanca!

KRALJ LEV: In takile bi radi vladali? Razčustvovanec. Bejž, bejž! Povejte mu no štorijo o modrem lisjaku.

SOVA: Da, veličanstvo! Ampak to zgodbo vsi poznajo.

KRALJ LEV: Očitno ne vsi.

OPICA: Bom jaz začela, veličanstvo. Vse lepo po redu, kot so hiše na Bledu. Lisjak je bežeč pred psi padel v modro barvo.

MAČKA: In ko je zlezel ven, se ga je vse pesovje ustrašilo.

OPICA: Mačka, nisi bila na vrsti!

MAČKA: In tako se je rešil, kajti nihče še ni videl modrega lisjaka.

VOLK: Pa je prišel v gozd in lej, tudi vse živali so bile spoštljive in prestrašene. In ker je bil tako poseben, so ga izvolile za kralja.

OPICA: Kje so norme? Bitja, kje so pravila?

MAČKA: Prinašale so mu najsočnejše kose. A ko je nekega dne v bližini javsknila lisica, ji je odgovoril in živali so v njem prepoznale lisjaka. Komaj jim je živ ušel.

Peti prizor

A-ji, Osel, Sova, Petelin in Lisica, vstopijo, prerivanje A-jev in B-jev pred kraljem.

OPICA: Naše veličanstvo in vaša visokost!

MAČKA: Danes je kar nekaj reči za uredit.

OPICA: Prosim, dame! Kakšen red je tole? Kje je vrstni red? Urejenost?

LISICA: Blagorodje, najprej Zajci!

MAČKA: Torej: najprej Rastline!

SOVA: Zajci.

OPICA: Rastline.

SOVA: Zajci!

OPICA: Rastline!

SOVA: Zajci!!

OPICA: Rastline!!

KRALJ LEV: Orkaduš, babe!

MAČKA: Veličanstvo, Vaš kabinet ministrov se ne more zediniti o po-membnosti današnjih zadev. Naše mnenje je najprej Rastline in potem Zajci.

KRALJ LEV: Zajci jedo zelenjavo?

OSEL: Da.

KRALJ LEV: Zelenjava sodi med rastline?

OSEL: Da.

KRALJ LEV: Vsekakor ne smejo čakati skupaj. Kaj bo krajše?

LISICA: Zajci!

MAČKA: Rastline!

KRALJ LEV: Kaj bo bolj zabavno?

LISICA: Zajci!

MAČKA: Rastline!

KRALJ LEV: Kaj imata rajši?

MAČKA: Zajce!

OSEL: Rastline!

KRALJ LEV: Bom ugodil Mački. Zajce najprej!

BRAT LEV: Zajci? Mnjam! Kakšen speciaLEN recept?

VOLK: Kralj, prišli so javkat. Čisto brez discipline. Iščejo zadoščenje, tolažbo in ... predvsem denar.

KRALJ LEV: Ah, da. Delovni dan je danes. Seveda – denar. Pokličite jih!

Šesti prizor

Zajci vstopijo in se prijemljejo za glave.

ZAJEC 1: Ljubljeni naš kralj! Svetloba naših oči! Sonce pravice! Vaši zvesti služabniki!

Kralj Lev se nagne k Oslu in mu nekaj šepeta.

OSEL: Zajci, zakaj se ves čas prijemljete za glavo?

ZAJEC 2: Spoštovani! Pravijo, da jo tu vsi izgubé, pa le preverjamo, če jo še imamo.

KRALJ LEV: Ha, ha, ha! Dobra je ta! Čemu ste prišli?

ZAJEC 3: Ah, revščina je mačeha vsem umetnostim!

ZAJEC 2: Opozorili bi vas, da smo žrtve neusmiljenih in neupravičenih šikaniranj in obtožb, češ da ničesar ne prispevamo v skupno dobro.

SOVA: Izenačeni ste z vsemi ostalimi in imate iste pogoje. Kaj zdaj cete petate, dolgoušci?

OPICA: Pravila so pravila.

ZAJEC 3: Spoštovani svetniki! (*Se jim vsi priklonijo in pokažejo riti kralju, ki to seveda opazi.*) Vsi želijo naše igre – zastonj. Nimamo od česa živeti.

OSEL: Zakaj pa igrate zastonj?

ZAJEC 1: Vedno gre za dobodelne prireditve in plačilo ... khm, v nebesih. Mediji so polni naših slik, a tega ni niti za v nos, kaj šele za v usta.

ZAJEC 2: Tace si obrusimo, preden dobimo kaj za pod zob.

ZAJEC 3: Ni čudno, da imamo sprednje kraje.

ZAJEC 1: Vsi radi slišijo naše pesmi in šale, a koj oglušijo pri plačilu.

ZAJEC 3: Razumejo se na umetnost kot zajec na boben!

OSEL: A vi se na boben zastopite?

ZAJEC 3: Seveda ne, od tod tudi reklo!

KRALJ LEV: Pokažite, kaj znate!

ZAJEC 2: Velja! Vedno je bolje imeti opravka z bogom samim kot s svetniki.

O umetnosti – nastop in lazzi.

ZAJEC 1: Kako je nastalo Kraljestvo?

ZAJEC 2: Zaradi slavnih pretegov!

ZAJEC 1: In umetnost?

ZAJEC 2: Zaradi kratkočasenja in zabave!

ZAJEC 1: In kdo zabava? Menedžerji? Ne. Reveži.

ZAJEC 3: A za zabave silnih je treba več: morajo imeti kostume, maske, sceno, glasbo ...

ZAJEC 2: In tu rabimo – cvenk, cvenk, cvenk, cvenk! Cven..., cve..., cv..., c...!!

ZAJEC 1 (*kot menedžer*): Tule v tej šatulji je vaše plačilo, glumači!

Lazzi o plačilu: *Vsi pogledajo v škatlo, ko so dovolj blizu, jim pihne iz škatle moko v lice, da so vsi beli – zlasti Zajec 3. Seveda se začne kašljanje in bentenje, Kralj se smeji. Zajec 2 se obleče v doktorja.*

ZAJEC 2 (*kot doktor*): Uuu! Glumači, kako ste bledi. Sušica, kuga, podhranjenost ... Tale bo kmalu umrl! (*Poleže ga na tla in mu tipa pulz, pri tem mu preišče vse žepe in vzame, kar najde.*)

ZAJEC 1 (*kot grobar*): Tule sem. Grobar sem. Vsi na koncu sklenejo posel z menoj. *Ultima biznis!* Sem država v državi. Mejaš in prometnik! (*Zmeri ležečega in mu obrne žepe.*) Slabo. Vendar ... Doktor, jaz pokopljem dušo, ti pa dobiš truplo, za anatomijo.

ZAJEC 1: Velja! (*Zajec 3 vstane in zbeži.*) Na svoje oči sva videla, da je vstal od mrtvih!

ZAJEC 1 in 2: Čudež, čudež!

ZAJEC 3 (*kot morala zgodbe*):

Vsak od vas, spoštovani publikum,
ki si je natančno ogledal ta prizor,
lahko potrdi, da je umetnik nor,
ker je vstal od mrtvih
in zdaj živi po smrti!

KRALJ LEV: Ha, ha, ha! Zabavno! Sem mislil, da ste zateženi bebcji.
Peljite jih v shrambe, korenja bo za vse dovolj!

ZAJEC 2: Bolje korenje kot zakladnikovo prdenje.

OPICA: Kaj je rekel?

ZAJEC 1: Nič, nič. Zajcem je plašnost krepost. Vaše veličanstvo! Dovolite?

Klanjajoč se odidejo.

Sedmi prizor

OSEL: Kralj! Rastline in Flora so vam prišle predat peticijo!

KRALJ LEV: No, pa dajmo. Naj vstopijo!

Vstopi Flora, drevo različnih plodov, s košaro vrtnin in sadežev.

FLORA: Spoštovani Kralj, sonce pravičnosti in reda! Veličastni razsodnik, modrec brez primere ...

KRALJ LEV: No, no, že dobro. Čim več nazivov – večja zahteva. Povejte, zakaj ste tu?

FLORA: Veličanstvo! Tudi me imamo svoje pravice. Tele zahteve smo sprejele na naši generalni skupščini prejšnji teden. Imenovale smo jih *Splošna deklaracija pravic rastlin*, s katero pozivamo vse živo in predvsem članice, naj objavijo besedilo deklaracije in poskrbijo, da se bo širilo, kazalo, bralo in razlagalo na pojščih, na križiščih, v šolah, vrtcih in ob izobraževalnih dejavnostih brez razlikovanja, temelječega na političnem položaju.

KRALJ LEV: Da slišim!

FLORA: Takole gre: *Preambula (zapoje):*

Preamble ta naj pomeni, da:

prirojeno dostojanstvo vsak ima,
družbi živega to naj se zdaj prizna!
Temelji: svoboda in pravičnost, mir,
ves prepričanje preženejo naj in prezir.

Preambula ta zdaj pomeni, da:
zanikanje pravic s teptanjem sta
nas privredila do barbarskega sveta.
Pregnati svet strahu ino pomanjkanja,
to cilj je pravi vsega živega.

Preambula ta, ker je nujno, da:
neodtujljivi šop enakih nam pravic
res pripade nujno vsemu brez razlik!
Tiranijo in nasilje ukroti
nam pravo z našimi pravicami.

Preambula ta, ker je nujno, da
enakopravnost, dika in napredek, čast,
v miru, v slogi skupna naša bodo last,
naj organizem bo ali celica,
temeljne pravice naj vse ima!

Preambula! Zdaj pač nujno je:
uresničenje zaveze te!

Podpis: Združene rastline in živali – ZRIŽ, krajše Združeno bivajoče (ZB), popularno Združeno živo (ZŽ).

KRALJ LEV: Ste končale? Tole ne gre čez noč. Hitro in dobro se redko posreči.

LISICA: Poslušajte kralj, takele splošne dogovore zlahka podpiše vsak tiran, pardon predsednik, pardon – kralj. Saj ga v ničemer ne zavzujejo.

SOVA: Glede na demokratične uzance jih moramo poslušati. Kaj prav-zaprav zares hočete?

FLORA: Prišle smo, ker se nas neusmiljeno žre.

KRALJ LEV: Aha! Kdo pa?

FLORA: Vsi sodo- in lihoprsti kopitarji, razni medvedje, žuželke ...
Skratka, ni ga, ki nas ne bi žrl.

KRALJ LEV: Bivoli in antilope tudi?

FLORA: Da.

KRALJ LEV: Kaznujte kakega sočnega bivola! Za večerjo. Še kaj?

FLORA: Kralj, ne zavedate se resnosti položaja! Zdaj gre zares!

OSEL: Razložite!

FLORA: Prešle bomo na partizansko osvobodilno dejavnost. Začele bomo izločat strupe in vse, kar nas žre, bo poginilo.

SOVA: Ooho, terorizem!

KRALJ LEV: Zanimivo! To pa je novina!

OSEL: Kralj si bo vzel čas za premislek.

KRALJ LEV: Da. Rabim malo premišljevat.

FLORA: Bika držimo za roge, kralja za besedo! (*Jo odslové.*)

Osmi prizor

OSEL: Veličanstvo! Tole je zelo resno.

KRALJ LEV: Ja?! Osel je šel po rogove, pa je dobil ušesa. Povej, zakaj?

OSEL: Večina rastlin je užitnih, a vsaka žival potrebuje precej časa, da se nauči razločevati.

KRALJ LEV: In?

OSEL: Tudi za vas ne bo več slastnih zalogajev, ako rastlinojedi pomro.

KRALJ LEV: Še kaj, svetovalci?

SOVA: Osel, nekoč si rekel, da bi, če ne bi pojedli vsega tega listja in trave, rastline zadušile druga drugo. Kako naj to spravimo v paragrafe?

OSEL: Res rasejo kar povprek, druga čez drugo.

NETOPIR: Torej rasstlinojedci le uravnavaajo, še lepše: obdelujejo njihov življenski prosstor?

PETELIN: Seveda, ko se osemenijo, običajno odmrejo.

VOLK: In vsa ta trupla nehranljive celuloze bi prekrila svet?

OSEL: No, saj ga tudi, če rasejo. Pa se prebij skozi pragozd ali džunglo.

VOLK: Aha! Če ne bi sloni spredaj jedli, zadaj srali, ne bi prišli nikamor.

MAČKA: No, no! Malo kulture! Kako se izražate? Intelektualci! Razum-niki!!

VSI: Mačka, dej no!

KRALJ LEV: No? Predlogi?

B-ji: Ne moremo jim ugoditi!

A-ji: Ne smemo jim ugoditi!

B-ji: Ne moremo!

A-ji: Ne smemo!

B-ji: Ne moremo!

A-ji: Ne smemo!

Se nekajkrat ponovi.

KRALJ LEV: Dovolj, dovolj nasvetov! Še celo moj brat lev je razumel.

BRAT LEV: Pih!!

KRALJ LEV: Rešili bomo to tako kot vedno. Osel in Opica, dokončajta ...

OSEL: O, moj kralj, res je. Spomnil sem se.

OPICA: Že vem, kako bomo rešili zadevo! Seveda!

OSEL: Pripravili bomo velik kongres živega.

OPICA: Napravili bomo splošna načela in zapleten krog križnih prepovedi in zapovedi z neštetimi pogojniki! Skratka – tako kot vedno!

KRALJ LEV: Tako si neumen s to svojo pametjo, da me prav očaraš!
Drage moje rastline, kar živi v upanju, pleše brez godbe.

LISICA: Kdor hoče kaj napraviti, najde pot, kdor noče, najde izgovor.
“Na-pravo!” je bil bojda ukaz gorenjskih partizanov za “Na desno!”.
Bolje je napraviti.

KRALJ LEV: Lisica ..., bolho imam v ušesu.

OSEL: Stop, sir! To je šef obveščevalne službe. Ta ne pika!

Deveti prizor

KRALJ LEV: Tišina!!!

Lazzi z bolho, Kralj prisluhne, vsi ostali vlečejo na ušesa.

KRALJ LEV: A tako. Zdaj pa iz ušesa, brž! Zanimivo, zanimivo! Svetovalci. Skrivnosti so kot teater, animirajo! (*Nadaljuje občestvu:*) Svetovalci, morda veste, kako je nastala kamela? (*Po kratkem spogledovanju odgovori Lisica.*)

LISICA: Takrat, ko so učeni hoteli napraviti konja.

KRALJ LEV: Tako je. No, svetovalci, kaj pravite?

MAČKA: Kako naj kralj ne snede besede, a, kljub prisegi, snede prijatelje?

LISICA: Tako, da se mu sami ponudijo za hrano.

KRALJ LEV (*nejevoljen*): Lisica, tale je bila druga, pazi, v tretje se lahko marsikaj zgodi.

LISICA: Kralj, zgodbo poznam, ko si je ostareli kralj lev izbiral naslednika, so vse živali poslale izbrane v njegov brlog. Le lisic ni bilo, kajti uvidele so, da sledi le v brlog vodijo, a nazaj nobena.

KRALJ LEV (*že jezen*): No, kako to, da tebe vse drobcene, lev ne požre?

LISICA: Ker grem k njemu le, če je sit.

KRALJ LEV: Lisica!! Kar je preveč, je preveč. Modri se ne postavlja s svojo modrostjo. Dovolj si se repenčila. V ječo z njo!

VOLK: Straža, straža!

LISICA: Kralj?!? Veličanstvo ?!? Kako?!? Čemu?

MAČKA: Važička!

OPICA: Vidiš, kako si se sama ugonobila.

OSEL: Veličanstvo! Kaj vam je? Kaj se je pripetilo?

KRALJ LEV: Vsakomur svoje. Najnižje liste akacije pomulijo antilope, višje žirafe, a najvišje ožge sonce!

SOVA: Kaj vam je tega treba, kralj? Od kod ta nadutost nad taktom in oliko?

KRALJ LEV: Jaz sem kralj. Jaz odločam. Morda komu to ni jasno?

OSEL: Kralj, jaz je oče malikovanja.

KRALJ LEV: V ječah je še prostora. Osel? Sova? Ne bi? Bi?

SOVA: Ampak pravila ...

Kralj Lev le zareži, zavlada tišina.

MAČKA (*priliznjeno*): Kralj, kakšna odločnost, kakšna smelost!

Lisico odpeljejo in ogovarjajo.

VOLK: Kot žaba si, ki je hotela štorkljo jahati.

OPICA: Komur luč razuma sveti, ta konča v temni kleti! Ni ga čez jus in pravo!

NETOPIR: Sicer pa sse lissice znajdejo povsod, kaj ne, mušš?

OSEL: Znanje je globok prepad, še s pametjo mu ne dosežeš dna.

LISICA: Res, lisice se pa znajdemo povsod, hja ... Kralj, vidiva se prej, kot bi si želeli!

KRALJ LEV: Misliti morajo tepci, pametni vedo. Kakršen pastir, takšna čreda! ... No, podložniki, kje sta vedrina in radost? Dan se je šele začel!

Deseti prizor

Se usedejo za mizo, pojejo in jedó.

KRALJ LEV: Sedaj pa jest! Jedača utolaži vsako žalost, pijača jo utopi!
Pridi bratec!

Pesem o jelu

*Lačen je jezen,
siti je blažen,
žejen zaviden,
napiti brezbrižen!*

Kogar je sram – jesti,
tega je sram živeti!
Kogar je sram – piti,
tega je sram biti!

Se za mizo prav vsak rad usede,
k polni mizi in obilju,
kjer uživa vsak, ko se ga streže,
in v vonjav okrilju
se želodcu slastna jed prileže.

Kaj krepost? Vrlina? Najprej jelo!
Za jed rabiš le veselje,
za ostalo spremnosti krdelo.
Pusti trud, užij brezdelje!
In le žri in pij, kar da se smelo.

Kogar je sram – jésti,
tega je sram živeti!
Kogar je sram – piti,
tega je sram biti!

ŽIVALI: Poklon, veličastje! *Bon appétit!!*

BRAT LEV: No, dobro, dobro ... Težko je kralju, še jesti ne more, kadar hoče.

Razgovor ob jedi.

NETOPIR: Veličanstvo, kako lahko jesste svoje podanike?

KRALJ LEV: Z gobcem, padalc! In tiho bodi – tudi ti ješ moje podanike!

VOLK: Ko si lačen, si prepričan, da se nikdar ne naješ, ko si sit, misliš, da ne boš nikoli lačen!

OSEL: Laže je pojesti kot prebaviti.

SOVA: Siti ne uboga! Lump!

OPICA: Glej raje, s kom ješ, ne kaj!

OSEL: Iha, seveda. Hvala, veličanstvo!

KRALJ LEV: Kar lahko napravi jed, niti meč ne more.

Brat lev se skuša splaziti proč.

KRALJ LEV: Bratec, kam pa kam?

BRAT LEV: Na sprehod. Se prileže po jedi!

KRALJ LEV: Govorice slišim, da stokaš o ljubezni. Mar ni tako?

BRAT LEV: Ah, kaj vse napletajo.

KRALJ LEV: Res, vendar razsuto zrnje se pobere, besed nikoli.

BRAT LEV: Vse je po tvoje, edino čas lahko trošim po svoje.

KRALJ LEV: Ah, žlahta – strgana plahta!

BRAT LEV: Lahko dlje uživam.

KRALJ LEV: Saj res! Pravijo, da si se hvalil, da imaš daljšega in večjega?

BRAT LEV: Zdaj ni čas za to!

KRALJ LEV: Veš, da vse vedo, da to ni res. Bratec? He, he? (*Vsi se zasmelijo, dame skromno pogledajo v tla.*)

MAČKA: Vendar, moj gospodar, res ste občudovanja vredni in zavist ostalih je na mestu. Vendar tu smo tudi dame.

OPICA: Vse se da izračunati: ženskam je užitek zmnožek dolžine in časa.
A vaš brat ima časa na pretek!

SOVA: Veličanstvo, pomislite na oliko!

KRALJ LEV: Moje dame, oprostite za neslanost! A vseeno pripeljite orkester devic za popoldanski počitek – bom v čistosti delal pokoro za

fantovske kvante. Vam je prav? Mačka? Sova? Opica? (*Bratu levu:*) Tvoje hrepenenje je očarljivo in skrivanje nepotrebno. Narava erosa živalskega sveta je večna: pojrite in plodite se! Konec avdience!

Vsi odhajajo.

Enajsti prizor

KRALJ LEV: Petelin, še nekaj. Pridi, pridi! (*Zaupno šepetata:*) Prašičke, praviš.

PETELIN: Kaj vse znajo! Mojstrice, moj kralj!

KRALJ LEV: Bo zabavno? Bo kratkočasno? Rad imam presenečenja!

PETELIN: Garantiram. Te dvignejo še mrtvecu!

OBA: He, he, he!

KRALJ LEV: Pri vhodu, torej. Geslo?

PETELIN: Geslo: Svinjarija!

Odideta.

Dvanajsti prizor

Mačka, Volk, Netopir, Opica ostanejo.

VOLK: Mačka, zvitorepe prefriganke smo se znebili.

MAČKA: Na našo srečo, na njeno prevzetno – duhovitost!

OPICA: Vse gre po regelcih. Kako vsak misli, da je najbolj pameten, ane?

VOLK: Kaj?

NETOPIR: Kako?

VOLK: Kdo?

NETOPIR: Zzakaj?

VOLK: Kdo?

MAČKA: Oba, dovolj!

OPICA: Zakon prevzetnosti pravi: Prevzetnejši zmaga!

VOLK: Sem mislil, da močnejši.

OPICA: V tem primeru je to isto.

VOLK: Kako isto? Nemogoče.

MAČKA: Netopir, kaj sta imela Kralj in Petelin?

NETOPIR: Govorila ssta o praššičkah in geslo je ssvinjarija in da sse mrtvecu dvigne!

VOLK: Kaj? Kdaj se mrtvec dvigne?

NETOPIR: Ne mrtvec – mrtvecu!

VOLK: Aja, mrtvecu, aja! Kapiram, mrtvecu ...

MAČKA: To! To je to!!! Kje se fantom dviguje ponos?

VOLK: V bordelu?! ...

MAČKA: Tako je, pokvarjenca. Vsaj enkrat pride prav moška primitivnost! Tja se gre kralj zabavat. To bo zabavno! Celo nadvse groteskno! Poslušajta ... (*Šepeta.*)

Zastor.

Trinajsti prizor

Pred zaveso: ljubimca – Brat lev in zakrinkana neznanka NN – se približujeta s hrbtoma in se ne pogledata do konca prizora, dialog brez akcije.

BRAT LEV: Ostal sem brez besed.

NN: V tvoji bližini še mene prav vse zapuste!

BRAT LEV: Usta, jezik votla, čemu sta mi? Breztonalna, brezzvočna ...

NN: Oh, predzven strasti! Oh, neizrekanja poželenja!

BRAT LEV: Obnemel sem, a toliko nemega bi rad povedal.

NN: Ooo! Brezglasno hrepenerje gluho.

BRAT LEV: Kot bi gromu vzel zvok in tresk!

NN: Ko bi jaz lahko kaj rekla? Ih, tišine hermetičen šepet.

BRAT LEV: Kako naj se izpovem, ko ob tebi ves sem nem.

NN: Ni odjeka, ni odzvena, le jek premora praznega.

BRAT LEV: Ne pisk, ne pok, ne škrip, ne rahel, ne sploh ...

NN: Ugasnjena na prazen pust odmev ...

BRAT LEV: Breztonska glasba nemosti – absolutna je.

NN: Brezšumnost, brezglasje ... nemôta ...

BRAT LEV: Potlej molčiva, dajva, molčiva.

NN: Molk bo najina kompanija.

BRAT LEV: Sto tisoč neizrečenih besed bo napolnilo tišino.

NN: Zadušena do popolnosti, molčavec moj ...

BRAT LEV: Tudi najino slovo bo molk.

NN: Tihcenost moja bo družica.

BRAT LEV: Ena sama večna pavza.

NN: Molčiva, kot že cel ta najin neslišni razgovor.

BRAT LEV: Tihotna sva, kaj ne precej?

NN: Molčiva! Oglušela sva od tihote.

BRAT LEV: Psst! Nekdo gre! Ufff!

Jo pobrišeta vsak na svoj konec.

Štirinajsti prizor

Zastor se odpre, bordel: Petelin, pride zakrinkani Kralj, mimo gre nekaj zakritih postav (B-ji) in se posedejo.

PETELIN: Dober večer gospoda in ... dami. Danes spet z nami v vrt prepovedanih sadežev. Skomine so obresti vaših strasti! Naj se vam domišljija napase na žgečkljivem. Je to kaznivo? (*Ne-da.*) Bo imela kake posledice? (*Pokaže nosečnost.*) Seveda, zakaj bi bili izjema in – jalovi? Kikiriki! Zrasla vam bo volja. In zahtevali boste spoštovanje! Kikiriki! (*Vtem se prikaže na vrhu zaobljen steber kot prepucij z dvema poskakajočima žogama; Petelin ga zajaha in ukroti z ostrogami; publika se ob tej ježi razživi in kvanta.*) Izmerili bomo pulz vaši želji in vam svetovali jakost volje. Obscenost, poltenost, za dodatno plačilo nudimo celo pokvarjenost! Dobrodošli!! Če se lahko dotikate sadežev? Hja, na lastno odgovornost! (*Pokaže na cvenk.*) Pazite, narabutani sadeži vam lahko zastrupijo življenje! Gospod, vas je kaj v hlačah? (*Ga prime za denarnico.*) Do polnoči – morda ... Naročite si pijačo, nihče drug vam je ne bo! Muzika! Zaplešite – Jávalne! O, krastani in podgači! pardon – o krastači in podgani!! Zadnja moda – Jávalne!!!

Jávalne (*O krastači in podgani; kakor samba; ritem, vsi plešejo, vse-splošna zabava*):

Davno davno je v pragozdu nastala tale štorija:
Sonce in Oblak sta složno napravila človeka. Le katera žival naj bo srce, tega se nista mogla dogovoriti. Oblak je hotel krastačo, a Sonce podgano. Pa sta se sprla. Zato Oblak, kjer koli lahko, zakrije Sonce; a ta, kjer koli zmore, predira oblake. In še: zato dandanes imajo nekateri ljudje podgano, a drugi krastačo za srce.

Jávalne! Jávalne!

Je srce trikotnik zvrnjen, ki nam dih deli?
Je morda pogrošno, kot popevka poje mi?
Je le vir afektov mornih, ki nam vladajo?
Je stražar življenja bitjem, kadar spavajo?

Kakšna nam žival žonglerska not v srcu bdi,
da ga žene, da nas goni skozi vse strasti,
(da) pri presojah spornih na srce se zgovore
ljudje, ki radi zraven v žepu fige nam tišče.

Stara indijanska štorja nam tako veli:
Sonce in Oblak sta se sporekla svoje dni:
Iz kakšne se živali to srce naj naredi?
Ta prepir še dandanašnji prav razrešen ni!

(*Plesišče se razdeli na dve fronti, ki si odgovarjata:*)
“Krastača!”
“Podgana!” (*Štirikrat.*)

*Menda ne veš, da je srce,
da je srce podgana?
Menda ne veš, da je srce,
da je srce krastača?
Jávalne! Jávalne! Jávalne! Mènda ja!*

Luna je krastača – nosi srečo in denar,
a podgana plodnost izpod zemlje vozi v dar,

zraven goljufijo, kugo, skopost in pohlep,
a krastača dež, zlo, strah, urok in še pogreb.

Kdor rad gleda sluzaste TV-nanizanke,
mu je čisto jasno, da krastača je srce,
a kdor v bedi ali v poslu hoče preživet,
mora se sprijaznit, da podgana žene svet!

Tako podgana kot krastača nosita denar,
sred ljudi na tronu v srcu novec je vladar,
ktera ga bo več prinesla, tisto bomo zbral,
da nam pója kri in dih, ko svet bomo cefral!

“Krastača!”

“Podgana!” (*Štirikrat.*)

*Menda zdaj veš, da je srce,
da je srce podgana?
Menda zdaj veš, da je srce,
da je srce krastača?
Jávalne! Jávalne! Jávalne! Mènda ja!*

PETELIN: In še enkrat, dober večer, dragi gostje, dober večer, gospodje in ... dami. Posedite se, zadihanci! (*Gre med mize na odru, zašepeva maskiranemu kralju:*) Ekscelenca, ste že prišli, vidim. (*Skoči na sosednjo mizo.*) Kakšno prelepo damo imate, danes je vaš večer. Pozor, ta vam tako pocuza, da vam potegne rjuho v rit. Pazite! Deca lačna jokajo ... nekje ... A kaj bi to! Privoščite si, kar si lahko! Nocoj užijte življenje stiskači, stradljji, skopuh! Nocoj ste hrabri in pogumni, no-coj lahko zdržite vse, navkljub naduhi. Starost ni ovira! Četudi vas daje prostata – napočil je čas – kajti – napočil je čas, da poženete vse prihranke. Proč stiskači! Dobrodošli razsipneži!! MADEMOISÈLLE ET FILLES!!!

SVINJE (*tuš; vstopilo Mademoiselle et Filles*):

Bordelska (Svinje so boginje)

Me smo svinje – in krona našemu smo rôdu,
me smo svinje – sla, blód, strast nam je pogódu.

*Me smo svinje, smo boginje!
Svetimo se kot svetinje,
zdepiliramo ščetinje,
da smo svinje in boginje!
Me smo tu samo zato,
ker je z nami vsem lepo!*

Ko plešemo vsi vzklakajo – joj! kakšna svinjarija!
Vse skupaj nizkih je strasti – zrcalna galerija.
Telesnih vseh izločkov niz: solze, slina, kri in gnoj,
sokrvica, sluz, izcedek, zdriz, seč, sokovi, sperma, znoj;
s tem delamo, kar v načelu je – javno fuj in fej grdo.
Plačujejo nam vsi zato, ker jih preprosto: zrajcamo!

Kaj ko fantazije vaše,
ujamejo se v čare naše,
domišljiji smo boginje,
četudi smo navadne svinje.
Ni meja slabosti vaši,
ti kar z nami se spajdaši.
Sila gonov in afektov,
moč bo zmagala predsodkov!

Sla, strasti in vse veselje
vam značaj, moralo spelje,
Iz vaše želje, glej, potreba,
zdaj živiš, čeprav si zmeda.
Za potrebo – v vsem sijaju
se stopite v doživljaju!
Ko vas sla do konca zmelje,
smrt prav zlahka vas odpelje.

MADEMOISÊLLE: No, lepotice, naštejte mi šesterico čutov in čutil,
s katerimi igra se armija razvratna blodnih sil?

FILLES: Vid, sluh, vonj, okus, otip!
Prvi štirje so na glavi, peti kar celo je telo.

MADEMOISÊLLE: A šesti, najpomembnejši za dušo: to je fantazija!

FILLES: Fantazija!!!

MADEMOISÈLLE: No, lepotice, naštejte mi šestero odprtin?

FILLES: Oko, uho, nos in usta in še dve ...

MADEMOISÈLLE: Stop! Naj ju izdam?

Ne, saj jih pozna vsak sam!

Lačen si, a nočeš jesti,
žejen si, a nočeš piti,
cvenka nimaš za ljubiti,
šel bi, a ti ni za iti!

Me smo svinje, smo boginje!

*Svetimo se kot svetinje,
zdepiliramo ščetinje,
res smo svinje, a boginje!
Me smo tu samo zato,
ker je z nami vsem lepo!
Me smo tu zato,
da je vsem lepo!*

Me smo svinje, smo boginje!

A koj ko svinja se najé –
za kraj korito še prevrne!

Petnajsti prizor

*Nadaljevanje kupleta, ples v maskah in ugrabitev Kralja; pantomima –
zapeljevanje po lokalu.*

Ples v maskah

Nabrekla strast, pohotnost, sla,
to lepó se nam poda:
iz nas živali naredi,
to kar smo in kar smo vsi!

MADEMOISÈLLE: Glej, glej, kakšen junak! In zakaj se me cel večer ogibaš, hrust!

Mu sede v naročje in pomaha Svinjam, ki ji prinesejo šampanjec in opojno rožo, ki jo zrola v cigaro in mu jo prižge.

In kakšnega junaka ima junak?

Kaj voljo vodi in ravna?

Užitek! Nanj se vsak spozna.

Je sila gonov zmagala,
pametni jim to prizna.

Mademoiselle med pesmijo nudi zakrinkanemu Kralju pijače, a cigara ga uspava, da se zgrudi.

MADEMOISÈLLE: Na pomoč! Prva pomoč na pomoč!

Pritečejo A-ji in z rešilcem odpeljejo zamaskiranega Kralja; Petelin jím to poskuša preprečiti, a ga zbijeo na tla in izginejo, zmešnjava, zastor.

Šestnajsti prizor

Zapor: Pred zaveso Hijena vozi garo, iz katere se kadi. Scena se odpre v zapor, rešetke levo in desno. Podgane se zlahka zmuznejo skozi rešetke, tako da so hkrati na obe straneh; pozneje Lisica.

PODGANE (*vohljajoč nagovore Hijeno*): Prejle ste, gospa ključarka, pripeljali veliko garo s hrano, kajne?

HIJENA: Kaj vas to briga.

PODGANE: Lačne smo.

HIJENA: In kaj to mene briga?

PODGANE: Očitno so jo prinesli.

HIJENA: Kaj se to mene tiče!?

PODGANE: Nesli so jo k vam, v vaš štiblc.

HIJENA: Kaj se vas to tiče!?

PODGANE: Lačne smo.

HIJENA: To ni moj problem!

PODGANE: Ampak res smo lačne.

HIJENA: To je vaš problem!

KRALJ LEV (*se zbudi in zarjove*): Kje sem? Kaj se je pripetilo? Ouu, moja betica! Kaj ... kje ... kam ... Aha, bordel in potem ...? Svinja ... Svinja! Preklemana sodrga! Drhal živalska!!

PODGANE: Kdor govorji sam s sabo, je kot sršen v steklenici.

KRALJ LEV: Kdo je tu? Pokažite se, strahopetci!

PODGANE: Me smo, podgane.

KRALJ LEV: Kje sem?

PODGANE: V kraljevem zaporu.

KRALJ LEV: Kaj!? Jebenti, punce, ne ga srat!

PODGANE: Me ga ne bi, ampak moramo. Naravna nuja je to.

KRALJ LEV: Čakajte – kje sem jaz to zdaj??

PODGANE: V znamenitih kraljevih ječah. Ja. Me smo očitno tu za stalno. Imamo abonma. Tole je malo večji brlog.

KRALJ LEV: Aja? ... Mejduš, a takole to zgleda. Zanimivo!

PODGANE: Ja, res nič posebnega, če so vam všeč temne, spolzke in vlažne luknje. Super za revmo. Ampak kot pravi rek: Kdor preveč hoče, razbijje mesec!

KRALJ LEV: Aja? Razložite.

PODGANE: Ne. Raje vam zapojemo. Pravijo, da pesem pomaga. Recimo, kakšna téma bi se prilegla?

KRALJ LEV: Zapojte, katero hočete.

PODGANE: O svobodi? O svobodi in pravicah! Tako bi, kajne?

Pesem o svobodi in pravici

*Daj pticu izbiro – pa šel si bo kletko izbrat;
daj krtu prostost – bo šel jo pod zemljo iskat;
daj tepcu pravico – pa kar koj vzel si bo dve;
ljudem daj svobodo – brž z vojno zasužnjijo se!*

*Pravica je sončnik v pripeki vroči,
resnica je laterna v črni temni noči!
Pravica je sončnik v pripeki vroči,
resnica je laterna v črni temni noči ...*

KRALJ LEV: Dovolj, dovolj! Sem dojel. Sem dojel, kje sem.

Sedemnajsti prizor

KRALJ LEV: Kaj se to pravi? Orkaduš, kaj se to pravi!? Spustite me!
Jaz sem kralj!

LISICA: Ooo, kralj. Ne bi se vas nadejala tule. Vsaj ne tako kmalu.

KRALJ LEV: Lisica? Ti si tu. Ah, seveda moraš biti tu. No, ja ... In kdo je še tu?

LISICA: Jaz in podgane.

KRALJ LEV (*Hijeni*): Hojla! Jaz sem kralj!

HIJENA: Bejž, no, bejž! Oni tam je morska sirena, tale nasproti pa bog zavisti, jaz sem pa Alfonzina Hi-hi-hi-jena! Ostali so zaenkrat navadni rokomavhi.

KRALJ LEV: Ampak jaz sem kralj! Resnični kralj!

HIJENA: Mogoče. Poznala sem Ištvana Kralja. Zanimivo ime imaš: Resnični.

LISICA: Mi imamo svoje pravice.

HIJENA: Ojej, devičnik! Lahko se pogovarjam o mojih pravicah in pravilih, če hočeš.

LISICA: Kako?

HIJENA: O tvojih se ni kaj pogovarjat!

LISICA: Zakaj?

HIJENA: Ker jih ni.

LISICA: No, pa imamo, kar smo hoteli.

PODGANE: Niti svobode niti pravic!

KRALJ LEV: Tale zapor je to, kar sem hotel?

LISICA: Da. Čeravno je to nuja za državo.

KRALJ LEV: Hočeš reči, da sem sam podpisal dekret za tole trančo?

LISICA: Seveda. Tole rabite, če hočete vladati. Malo strahu, da na ostale sije sonce.

KRALJ LEV: Obesil se bom. Za lasten rep se bom obesil! (*Se hoče obesiti.*)

LISICA: Kralj?!? Vi? Ajoj! Pa ja ne boste scagali?

KRALJ LEV: Kako naj bom kralj tukaj?

LISICA: Težko. Ampak ravno v takšnih razmerah se prepozna pravega kralja. Poznate tisto o dveh muhah, ki sta padli v mleko?

KRALJ LEV: Ne.

LISICA: Prva je obupala rekoč ‐Saj je vse brezupno!‐ in utonila. Druga pa je celo noč brcala z nožicami in krilci ter tako stêpla mleko v smetano – ter zlezla ven.

KRALJ LEV: Prav imaš, proč malodušje! (*Zarjove.*)

HIJENA: Tišina, hi, hi! Vas bom polila s pomijami!

PODGANE: Saj si ne upaš, saj si ne drzneš!

Hijena zlige v kletko, kar pač že je – npr. strese konfete.

PODGANE: Mhm! Izvrstno! Pomije s kraljeve mize!

KRALJ LEV: Točno tole stegnenico sem glodal opoldne pri južini!

LISICA: Sama nisem imela te prilike.

PODGANE: Ko zamenjaš hišo, zamenjaš srečo.

KRALJ LEV: Celó morje se seli.

PODGANE (*so se medtem nažrle*): Kolegi arestantje – zobje se polomijo, jezik nikoli. Poslušajte našo himno!

Himna podgan

Svet pripada tistim, ki ne jamrajo!
Svet pripada tistim, ki ne javkajo!
Svet pripada tistim, ki ne stokajo!
Svet pripada tistim, ki delujejo!

Me smo podgane,
preplavile bomo tale planet,
me smo podgane,
mimogrede še osvojile svet;
me smo podgane,
prav nič nam mar ni vaš cepet;

*me smo podgane,
naš cilj je jasen: osvojiti svet!*

Nam je vsèeno,
morda komu zgleda zapleteno,
pa vendar je vsèeno:
na kateri strani gavter si – v pržonu!

*Me smo podgane,
preplavile bomo tale planet,
me smo podgane,
mimogrede osvojile še svet;
me smo podgane,
prav nič nam mar ni vaš cepet;
me smo podgane,
naš cilj je jasen: osvojiti svet!*

Osemnajsti prizor

HIJENA: No, politi cucki, naj rečem raje politi mucki? No? Boste kaj pripomnili politi-K-aji?

LISICA: Nič.

HIJENA: Aja?!

LISICA: Ja. Nič.

HIJENA: Kaj?!? Ti bom dala nič!

LISICA: Pa daj, če moreš!

HIJENA: Ne kliči hudiča, pardon – hijene!

LISICA: Imam, česar ti nimaš.

HIJENA: Nemogoče! Še celo bolhe sem stresla s tebe ...

LISICA: Nič. Nekaj je ostalo od niča.

HIJENA: Zajebavaš!!

LISICA: Greš stavit? V žep sem ga skrila. Staviva piščanca?

HIJENA: Velja!

LISICA: Sezi mi v žep! Kaj si našla? Nič?

HIJENA (*seže skozi rešetke Lisici v žep*): Nič? Nič. Nič!

LISICA (*jo zagrabi za taco*): Kralj! Primite jo! Vzemimo ji ključe! (*Kralj skoči prepozno in Hijena se pravočasno iztrga.*)

HIJENA: Hi, hi, hiiii! Prefrigano! Ampak premalo! Ha, ha, bolj zvita sem od zvitorepega bezjaka!

KRALJ LEV: Izvrstno Lisica, ampak je splaval po vodi!

LISICA: Napake slečejo namere, pah!

HIJENA: Tole vaju bo še koštalo!

LISICA: Vi pa res ne znate drugega kot ukazovati. Počasna sva – kot pravica.

KRALJ LEV: Kako sem besen!! Ukazujem vam ...

PODGANE: Tule? Zdaj? Ukazuješ? Ne vemo, če si izbral pravilo.

KRALJ LEV: Da! Ukazujem!

PODGANE: Dvomimo, da sploh lahko.

LISICA: Kralj, umirite se! Kdor nima pameti, je ne more izgubiti.

PODGANE: Ja, po vodi je šlo tudi to. Vesta, zakaj se živali predolgo napajajo ob vodi?

KRALJ LEV: Ne.

PODGANE: Napuh jih žene, da se občudujo v vodi in – zaradi samovšečnosti so takrat lahek plen.

KRALJ LEV: Prav imate! Tole je dobra šola.

LISICA: Ne bodite kot tisti, ki je imel strupeno mušnico za užitno.

PODGANE: Ja, zlati časi niso nikoli zdaj.

LISICA: Psst! Tiho! Zdaj morava potuhtati, kako se bova rešila.

Zastor.

INTRO II

Pred zastorom, drugi uvodni song.

MORALA (*poje*):

*Nekoč davno za devetimi gorami,
nekoč davno za devetimi vodami,
nekoč davno živali so sklenile,
da srebrni mesec bodo ulovile.*

*Ptice so poskušale,
napenjale so vse moči,
a meseca nobena
ne doseže, ne ulovi.*

*Poskušali so žužki,
pajki, vešče, muhe vse,
a prav tako nobeden
do meseca se ne vzpne.*

*Nekoč davno je živila želva stara,
češ da nekje daleč v dalji je močvara
in sredi nje je bistro jézero,
kjer razkazuje se ves čas nebo.*

*Ob polnoči pa mesec
na gladini se prikaže,
ak da se in če kje,
ga tam ujeti kaže.*

*Mesec na vršini
čaka ves spokojen,
a čez hípec zgine
v meglo neobstojen.*

*So živali se na dolgo pot podale,
brez počitka so do jezera se gnale,
prispele končno so na breg njegov
in v preži se pripravile na lov.*

*Ob polnoči se mesec
prikaže na gladini,
očarane živali
stojijo na brežini.*

*Potem pa kar naenkrat
vse v vodo plane,
razburkajo vršino,
vse kar gre, se zgane!*

*A lej, mesec razdrobi se
na koščkov tisoč in še več.
In vsak val svoj delček nosi,
raztreščen delec ves bleščeč!*

*“O nesrečnice nespretne,
mesec smo razbile!
A s čim si bomo zdaj ponoči
revice svetile?”*

*Nekoč davno za devetimi gorami,
nekoč davno za devetimi vodami,
živali mesec so lovile,
nerodnice so ga razbile –
pa so zvezde naredile!*

DRUGO DEJANJE

Prvi prizor

Zastor se odpre; B-ji, regent, kraljeva soha.

BRAT LEV: No, pa sem vladar. Kralj! Končno!!

NETOPIR: O, kako sse vam poda krona. In presstol šele zdaj zassije!

BRAT LEV: Kajne? Ah, te krivice življenja!

MAČKA: Ko bi se le kretnje in besede skladale, moj netopir.

OPICA: Razglas je šel po vsem kraljestvu: "Kralj je izginil, do svojega kronanja bo vladal regent Brat kralj!"

VOLK: Nekateri so si končno oddahnili!

MAČKA: Oh, slučaj! Ravno za danes je sklicana velika Generalna skupščina vsega živega! Oh, kakšna promocija!

BRAT LEV (*sohi*): Dajte, odstranite tole marmornato doprsje ex kralja!

NETOPIR: Vešče narejeno.

MAČKA: Lepa glava, a brez možganov. (*Potrka po sohi.*) No, regent, z vami je seveda drugače?

BRAT LEV: Seveda, a da bi jih uporabljjal, potrebujejo kaj za mleti. In za to: za kralja ni skrivnosti. Svetovalci, sem! Katera je fatalna neznanka, s katero koprnim v tišini?

VOLK: Ljubezen je kot odprt šlic, vsi opazijo, vsi, razen ...

MAČKA: Regent, star izkušen rušivec bi sklenil z lisjakom prijateljstvo samo, ako se pobratita še z risom.

OPICA: Ris preži na ..., ta preži na ..., ta na ..., tak pravni, pardon, pravilen krog.

BRAT LEV: Aja?

MAČKA: Pametni ne stopa v takšno španovijo.

BRAT LEV: Aja.

OPICA: Res je. Zdaj pa kar v stvar samo!

Zdaj pa kar v stvar samo (pojejo B-ji)

Sedaj ni čas za igrice. Zdaj gre zares!

Po kotkih – nič več, zdaj kar in medias res.

Zdaj pa kar v stvar samo!

*Ljubezen zdaj vkraj,
za zarote, spletke, uboje,
sile strastne čuvaj svoje
in kraljevi položaj!*

Zdaj pa kar v stvar samo!

*Vstopi v srčiko svetá:
ena stvar naj ti bo svéta:
vse zahteve in dekleta,
čim prej zvrniti na tla!*

Zdaj pa kar v stvar samo!

Drugi prizor

BRAT LEV: Kje so zdaj te – famoznice?

MAČKA: Najprej kratek tečaj ali šnelkurz vladanja!

Šnelkurz vladanja (kratek tečaj in lazzi prilizovanja)

*B-ji: Kar kraljevsko moč slabí,
naj takoj se prepove,
uniči ali pa zapre!*

NETOPIR: Prvo: Ne bodi *lahkoveren!*

Je lahkovernost pujiske orlu v kljun pognala,
ker so hoteli žreti rajske žir.
Krulili so roteč: “Nesi mene, hvala!
Ter, prosim, bodi v raju naš pastir!”

B-ji: *Lahkovernost naredi,*

da verjameš v reči,
ki jih nikjer na svetu ni.

NETOPIR: Drugo: Ne bodi *radoveden!*

Opičjaka radovednost je pognala,
da je iz debla šel zagozdo vlèč,
pa so se mu jajca v hlodu uščenila
in v mukah je poginil ves repèč.

B-ji: *Radovednost naredi,*

da se vtikaš v stvari,
ki ti mar jih prav nič ni.

VOLK: Tretje: Ne delaj se *hrabrega!*

Predrzna hrabrost dva leva je pognala
nad slona, da sta spravila se nanj,
a oba sta naglo mrtva obležala,
kar pogumu je nesmotrnemu danj!

B-ji: *Hrabrost rada naredi,*

da se lotiš pač reči,
ki težave porodi.

MAČKA: Četrto: Nikomur ne *zaupaj!*

Je leva zaupljivost v rano smrt pognala,
ker opici je dal prekrasen meč,
s katerim mu kraljevsko glavo je razklala,
da muho bi odgnala s čela preč.

B-ji: *Zaupljivost naredi,*

da tistem daš stvari,
ki jih nikdar vreden ni.

VOLK: Torej kralj, užitek naj te vodi, ne resnica.

MAČKA: Lobiranje in spletkarjenje te obdrži na oblasti.

OPICA: Kaj je pravičnost proti koristi?

NETOPIR: Kaj je isskrenost proti lažži?

VOLK: Kaj je resnica proti oblasti?

OPICA: Povej, kralj.

B-ji: Povej, kralj, povej!

BRAT LEV: Ehmm! Zmernost pri goljufijah, pamet v spletkah in nesramnost v prevarah.

MAČKA: Kralj, izvrsten učenec ste!

BRAT LEV: In nikomur ne zaupaj.

NETOPIR: Kaj sste rekli?

BRAT LEV: Nič, nič ...

VOLK: Še nekaj nasvetov: Disciplina, disciplina, disciplina! In urjenje!

OPICA: Pravo. Prvič: pravo je nad vsem! Dobrota je znak slabosti!

NETOPIR: Nassvet starega ministra: hhlini spoštovanje pred mogočneži, celo poklekni, ako je treba in če je ssila!

MAČKA (*prišepetava*): Naščuvaj ministre drugega proti drugemu, naj tekmujejo za tvojo naklonjenost.

VOLK: Med hrabre sej zdrahe in prepir, slabiče odpravi s skromnimi darili, za laskače se ne meni!

NETOPIR: Le s slabšimi se bojuj, in to ssamo, kadar je zzmaga zzago-tovljena!

OPICA: In hvalite se, pretiravajte, repenčite se! Mnogo, mnogo hvale skrije vse napake male!

BRAT LEV: Dovolj. Dovolj! Kje so plesalke? Maserke? No!?

Tretji prizor

PETELIN (*pridivja*): Kikirikii!! Ugrabili so kralja! Ugrabili so kralja!

VOLK: Umiri se. Kaj se je zgodilo?

PETELIN: Ugrabili so kralja! Ugrabili so kralja! Kikirikii!!

OPICA: Dovolj je kričanja. Tukaj vlada red!

MAČKA: Aha, Kralj je izginil. Kaj pa, če je to le predstava?

VOLK: Tudi Kralj ima pravico do zasebnosti. To je bil le teater zate – da se te znebi.

PETELIN: Kako? Saj sva za to vedela samo midva s Kraljem.

NETOPIR: Naivnežž!

OPICA: Saj poznaš Kralja, vse mora biti po njegovo. Morda pa le nista takšna zaupnika, kot misliš, kaj?

MAČKA: In koga bo posumil Kralj najprej, ako je kaj narobe?

PETELIN: Čakajte, kakšno klevetanje pa je sedaj to?

NETOPIR: Odpri oči, da ti jih ne bodo drugi!

PETELIN: Ne rečem, da vse vem. A včeraj sva bila žrtev intrige. Kakšne miškulance se greste?

VOLK: Ti kar v miru naskakuj kurice, putke, cibe, jarčke, kokoške, kokodajse ... ne vtikaj kljuna, kjer mu mesta ni, saj lahko ostaneš brez – glave.

PETELIN: Stojte! Stojte! Prmejkokoš! Kaj pa razglas? Slišal sem razglas!

OPICA: Država mora delovati tudi v izjemnih razmerah.

VOLK (*groeče*): Vsakdo je pameten, eni preje, drugi prepozno, kurec mali!!

PETELIN: Torej ne boste prav ničesar ukrenili?

VOLK: Kaj kopun!? Kralj hoče v miru kako nabrisati, mi pa že delamo kraval, ker ne vemo, v kateri luknji ga ima!

MAČKA: Gospôda! Prosim! Tu smo dame.

PETELIN: Ampak ...

VOLK: Nič ampak, kurjad posrana! Če nimaš kaj početi, počni to kje drugje.

OPICA: Ne delaj zgage in ne bodi v napoto!

Petelin jo ritensko odkuri.

Četrти prizor

MAČKA: Ah, kralj, hočem reči regent – nadalujmo. Tole je za danes naročil vaš brat.

BRAT LEV: Kaj me motita?

SOVA: Še nekaj piše tu zraven: Voščilo bratu! Lepo od njega.

ZAJEC (*vstopi*): Tole sem prišel pokazat dvorjanom na povabilo (*pokaže na cvenk*) Kralja!

Dvojnosc

Lazzi Telo & Duša – pantomima – zajec je maskiran na pol in se kaže le iz profila, ko igra. Z obračanjem prikaže antipode – pare: privlačnost-odbojnosc, strast-hladnost, ljubezen-sovraštvo, vroče-hladno, naskakovanje-nedolžnost, zemlja-nebo; nemoč združiti te antipode,

poskus leteti, doseči eter, mir, ljubezen, nebo itd. Ob koncu se pojavi Zajklja (le kot senca) in Telo & Duša skleneta sodelovanje in se skupaj podata za njeno senco.

BRAT LEV (*raznežen*): Lepo. Prelepo. Prelestno. Še jokati ne morem.

NETOPIR: Lepota je bolečina. Oblak nad glavo, dežž v glavi!

VOLK: A spekli ga pa ne bomo?

MAČKA: No, no, no! (*Rožlja z mošnjo, ki jo da Zajcu.*) Ste videli, kje se lepo konča?

BRAT LEV: Prostaška si! Ooo, izprijenost!

MAČKA: Ja. Če je ne bi bilo, bi ne bili na prestolu!

VOLK: Gradovi v oblakih delajo pajčevino v želodcu.

BRAT LEV (*še vedno raznežen*): A zdaj moram pa vladati? Ojej, kaj sem si naložil!

NETOPIR: Je pa lepo, ker ssi lahko tudi kaj lepega privoščišš!

MAČKA: Drago tudi. Ajde, gremo delat!

VOLK: Zakaj ga nismo požrli? Ceneje bi bilo!

MAČKA: Ti se ne razumeš na politiko, tepec vojaški!

NETOPIR: Da vam, regent, ne bo tako hhudo, evo podpore žživljenskih radossti!

Netopir pripelje Svinje.

Peti prizor

Pride svinja Mademoiselle & Filles; lazzi – kadar koli naj bi kako naskočil, ga prekinejo zaradi podpisa kakega dekreta.

Pesem o dobrotah tega sveta

BRAT LEV:

Sladke jedi?

Kaj če te zastrupe?

MAČKA: Podpis za prosto trgovinsko cono.

BRAT LEV:

Ambrožija?

Kaj če te ohromi?

MAČKA: Podpis za monopol nad golobi.

BRAT LEV:

Deklica?

Kaj če te okuži?

MAČKA: Podpis za prevzem zakladnice.

BRAT LEV:

Prijatelji?

Kaj če te izdajo?

MAČKA: Podpis ...

Stop lovljenja.

BRAT LEV: Sto vprašanj, tisoč odgovorov!

MAČKA (*laskanje*):

Vi ste rojēn zmagovalec,
rojēni gospodovalec,
za vladanje genialec,
vseh krivic pokončevalec,
blagostanja prinašalec,
nepravic vseh zatiralec,
razvoja spodbujevalec,
vseh pravic razsojevalec,
razvoja spodbujevalec,
... poznavalec, varovalec,

dobrega pospeševalec,
slabega pokončevalec,
spletk nevarnih razkrivalec,
zakonodajalec, znalec,
umovalec, darovalec,
umovalec, komunalec,
vrali homoseksualec.

Uuuups!

Snovalec, pospeševalec,
sralec, načrtovalec, izboljševalec ...
... navduševalec ...
... naskakovalec ....
... modrovalec ...

(Zavzdihne:) Oh, kako je neskončno nečimrn!

Tega ne bom več dolgo zmogla!
... pospeševalec, darovalec,
oholosti nagačevalec,
neumnosti nabiralec ...

Mijav! Pardon ...

BRAT LEV (*zamišljeno*): Sto vprašanj, tisoč odgovorov!

Šesti prizor

VOLK: Kralj, pardon, regent, tule sta prišla drobnica in govedo.

BRAT LEV: Zakaj pa?

OPICA: Vlagajo protest. Po vseh predpisih. Papirji so v redu.

BRAT LEV: Govedo – protest? Čakaj, pa ne morem kar začeti vladati!
Počasi se je treba navaditi bremena, počasi ...

MAČKA: Pravijo, da jih napadajo, ko se mirno pasejo.

BRAT LEV: Čakajte ... kako napadajo? Mačka, uredi to!

MAČKA: Bom. Pisar, piši! Tako kot v sporu med mišjo in vrabcem, ko sem o njunem prepiru razsodila tako, da sem vrabcu zlomila tilnik, miši pa pregriznila vrat. In da dalje ne bi trpela – sem oba pojela!

OPICA: Mačka, ne moremo tako, saj vendar imamo zakone in pravila!

BRAT LEV: Seveda ne moremo tako, niti govedo niti drobnica nista ne miš ne vrabec.

MAČKA: Res, tole je primer 320 skozi 16 živalske pravne prakse, priznane in sprejete z večino na predzadnji skupščini – širšemu občestvu je problem podan v popularni obliku prej povedane basni.

OPICA: Izvrstno! Naravni pravni genij! V dekretu bomo napisali le številke!

VOLK: Še nekaj avdienc je za danes!

BRAT LEV: Pa pustimo še kaj za jutri, to vladanje me utruja!

OPICA: Samo še nekaj malenkosti je, regent.

BRAT LEV: Ne.

MAČKA: Poznate zgodbo o nenavadnem ptiču, ki je sral zlato?

VSI: Ne!

MAČKA: Živel je scufan in ves razpujan ptič. Nihče ga ni maral in nihče se ni menil zanj. Toda – ta ptič je sral diamante.

SOVA: Mačka, kako pa govorиш?

MAČKA: Da. Sral je diamante. In nauk te zgodbe je: Ne sodi ptiča po perju!

VOLK: Ampak po ...? Aja!

NETOPIR: Ne zasstopim! Sem kaj presslišal?

OPICA: Kralj?

BRAT LEV: Naj bo! Ampak – hočem sestanek s fatalno neznanko! Uredite to!

NETOPIR: Dobro, naj bo. Vam ssporočim! (*Odide.*)

OPICA: Lejte, ravno danes je Generalna skupščina ZZ.

BRAT LEV: In kaj se to mene tiče?

MAČKA: Regent!? Promocija. Zaslepite vse in v hipu bodo pozabili na vašega brata, ex kralja.

BRAT LEV: Viš, viš, na to pa nisem pomislil!

MAČKA: To bo velik šov! Takole bomo naredili ...

Vsi odidejo z odra, razen Brata leva, ki se je zataknil na prestolu, pride Netopir.

NETOPIR: Bo prišla, ssamo imate zelo malo čassa!

BRAT LEV: Ojej, kaj naj storim? Ves se tresem! Razburjen sem.

NETOPIR: Razumljivo. Najbolje bo, da jo kar takoj nabrišete.

BRAT LEV: Pirhpogačica!!! Prhutar!! Kaj govorиш? ... To ni ne tič ne miš ... Kajne? Mah, saj imaš prav! Pošlji jo noter!

Sedmi prizor

BRAT LEV: Kdo si fatalna neznanka?

NN: Zdaj ni časa! Morava na hitro! (*Dvigne krilo.*)

BRAT LEV: Ah, kako sem hrepenel, koprnel v ljubezni!

NN: Regent! Zalotili naju bodo!

BRAT LEV: Ah, vse neizrečene besede! Vsa ta dejanja v nečasu!

NN: Prosim vas, pohitite!

BRAT LEV: Vsa ta zamolčana čustva, neizraženi občutki!

NN: Pohitite, prosim vas!

BRAT LEV: Kako me prežema sentimentalnost! Zdaj si to lahko pri-voščim!

NN: Že v redu, samo dajva že!

BRAT LEV: Ko sva že tako blizu, naj ti pogledam v obraz!

NN: Dajva raje od zadaj, je bolj priročno! Dajte že!

BRAT LEV: Naj vas spoznam, skrivnostna lepotica!

NN: Poslušajte, med malico sem pritekla, dajte že hitro. Če zamudim, mi bodo trgali od plače!

BRAT LEV: Ah, ta brezčasnost! Trenutek večnosti!

NN: V kakšno godljo sem padla! A boste al ne boste?

BRAT LEV: Seveda, živel sem le za ta trenutek, da se spojim z vami!

NN: A hočete al nočete? Ah, ti postranski zaslužki!

BRAT LEV: Ah, slast združitve!

NN: Prosim vas, dajte me, no, že!

BRAT LEV: Vaš obraz mi je znan! Vi ..., vi ste ..., ti ste ..., ti si ... Morala!

NN: Ja! Ja. Mórala sem. A bova al ne bova zdaj kavšala!?

NETOPIR (*priteče*): Beži!!! (*In ji stisne v roko mošnjo denarja, NN uteče, Brat lev si zapenja šlic.*)

Osmi prizor

Prihajati začnejo vsi ostali, priprava dvorane za generalno skupščino – zastave, trakovi, govorniški pult itd.; vstopijo vsi, razen Kralja leva, Lisice in Osla; vsi se oglašajo s čim bolj naravnim posnemanjem.

*O razumevanju (med bitji)
(Pesem, medtem priprava dvorane.)*

*Jaz sem ena uboga žval,
kdo z menoj se bo pečal?
Me uboge smo žvali,
bi z nami kdo delil skrbi?*

*Le kdo bi razumel ž'vali,
ko vsaka svojo govori?*

*Svinja kruli: grom, grm, grom,
Konjič prha: phr, pphrr, phr!*

*Vrana kraka: kra, kra, kra!
Netopir le frfota: fr, frrr!*

*Volk zavija: oooiiiii!
Čukec uka: huu, huu, huu!*

*Osel riga: IA! IA!
Koza pa le me-meketa!*

*Lev rjove: vrojouu, vroamm, vrjou!
Jelen ruka: ruuu, vruu, ruuu!*

*Ptič žgoli: fiju, fijuuu!
Kokot poje: ki, ki, ri, ki!*

*Sova huka: hu, hu, huuu!
Govedo muka: mu, mu, muuu!*

*Kače sikajo: sk, sk, sssk!
Cekatájo kure: ck, ck, ck!*

*Ovce blejajo: be, be, beeee!
Hijena se reži: he, he, heheeee!*

*Maček mijavka: miov, mjav, mjav!
Pes pa laja: hov, hav, hav!*

*Le kdo bi razumel ž'vali,
ko vsaka svojo govori?*

A živali?

Blejajo, hrzajo, bevskajo, jaskajo,
skovikajo, crlikajo, čirikajo, pedikajo,
brundajo, rulijo, civilijo, grulijo,
cvrketajo, bleketajo, cvrkutajo in mukajo,
čuhajo, derejo, brkajo, hukajo,
čebrnjajo, kreketajo, ščeketajo in kavdrajo,
bavkajo, kukajo, blečijo, čivkajo,
in brenčijo, žvrgolijo pa cvičijo in golčijo,
gagajo, pivkajo, psikajo, revskajo,
keketajo, čeketajo, ščebetajo pa regljajo,
bokajo, kvakajo, bečajo, vakajo,
rezgetajo, skržetajo, žvrgolijo in renčijo,
cipkajo, rigajo, rikajo, bzikajo,
in čebljajo pa mukljajo in žužnjajo in zumljajo,
rahtajo, žvižgajo, rjujejo, piskajo
kokodajsajo, kričijo, cicirikajo, hreščijo,
čukajo, bukajo, predejo, godejo,
kikirikajo, mrčijo, meketajo in vreščijo,
trobijo, cričijo, kokajo, revskajo,
kar ščekajo ter mrčajo, pa rjovijo in rezijo,
buhajo, tleskajo, jekajo, krekajo,
zabrlizgajo, cirikajo, še žužljajo in regljajo,
svistnejo, ščinkajo, grknejo, žvrknejo,
keketajo in žežnjajo, pa kehljajo in godrajo,
tulijo, pihajo, civilijo, vriskajo,
pa drobijo in brenčijo, še žgolijo in kričijo!

Le kdo bi razumel žvali,
ko vsaka svojo govori?

Deveti prizor

Dvorana je nared, B-ji zavzamejo oder in govorniški pult; skupščina.

OPICA (*se pripravlja na govor*): Oh, čast, oh, trenutek, ki si ga vsaka opica želi – uvodni govor na Generalni skupščini vsega živega. Pravičnost končno potrjuje svoj obstoj. Vrh primatov in vrhunec *anthropoideia*

in konica vsega – *homoideia!* Je lahko kaj več? Vrhunec evolucije in kariere opic! Je sploh kaj več na tem svetu in v tem kozmosu? S svojo spretnostjo, pogumom in igrivostjo smo prispele do vrha bivanja živega. Red je zmagal! Oh, sreča! Oh, ta moč, ki me prežema!!! Avč! (*Se praska in lovi bolhe.*) Jej, te bolhe! Ampak ... Pikajo! ... Oh, neskončna moč! Radost! Čista radost!!!

MAČKA (*v kotu se dogovarjajo*): Zaenkrat gre vse kot po mleku!

VOLK: Vsi so še zmedeni, ukrepati moramo hitro. Zavaroval bom vhode!

NETOPIR: Vibracije nisso negativne. Nisso. Pohhitimo!

MAČKA: Pazite, ni kam iti, niti se kam skriti, kajti imamo težave z rogovimi kot jelen.

VOLK: Kakšnimi rogovimi?

NETOPIR: Jazzz nimam rogov?

MAČKA: Poslušajta: Ko je jelen bežal pred zasledovalci, naleti na govedo in prosi pomoči. "Mi te ne bomo izdali," odvrnejo, "a izdalо te bo tvoje rogovje!" Razumeta? ... Zato se ne smemo ustavlјati!

NETOPIR: Hočeš reči, da ga bodo ... opazzi...

VOLK: Da. Kapiraš! Namero izpeljimo do kraja, zdaj ni poti nazaj!

Začne se uradni del ceremonije; trombe, vsi pojeno, intonacija za himno.

Himna

*Mi strumno stojimo,
se nič ne bojimo,
težave rešujmo
in smrti kljubujmo!*

*Zavzeli smo elemente kar tri,
le ogenj, simbol življenja, sam tli,
na zemlji, pod zemljo, v vodi in zraku,*

*podnevi, ponoči, v zori in mraku,
v pripeki in mrazu, v senci, na soncu,
z življenjem in žitjem kljubujemo koncu!
Izdelali smo popolni sistem,
rešili celo odpadkov problem!*

*Mi strumno stojimo,
se nič ne bojimo,
težave rešujmo
in smrti kljubujmo!*

Pride Brat lev, vsi vstanejo in ploskajo.

BRAT LEV: Spoštovani! Predsedniki, vladarji, ekselence, ambasadorji, priskledniki in delegati! V tem težkem trenutku za vse nas, zlasti za mojo ožjo družino, moramo stopiti skupaj in ne smemo dovoliti, da nas nesloga, nemir in sovraštvo razdvojijo in prevzamejo. Mojega brata so ugrabili teroristi! (*Šunder v dvorani.*) Prosim. Nerađ sem prevzel vladanje in vpeljal ukrepe za zaščito pridobitev naše demokracije! Varnost in zaščita naše civilizacije sta pomembnejši celo od svobode! Toda potrpite. Svetla zora novega, boljšega, pravičnejšega se že budi in takrat bosta jagnje in lev dostojanstveno legla skupaj pod šumeče slapove bratstva, enakosti, sitosti in svobode!

Aplavz; prepusti govorniški pult Opici.

VSI (skandiranje): Po levu – lev! Po levu – lev! Po levu – lev!

OPICA (se povzpne na govorniški oder): Hvala regentu za te izpodbudne besede. Sem predsednica tega skupa. Aplavz, prosim! (*Napravi nekaj prevalov in lastovk.*) Spoštovani predsedniki, ekselence, veleposlaniči, delegati in uslužbenci – pozdravljeni. Želim nam uspešno delo in vsebinske debate. Oči celega sveta in nekaj dopisnikov iz kozmosa so uprte v nas. Naša generacija ima izjemno priliko, da enkrat za vselej potrdi temelje bratstva živega. Vendar, preden začnemo, nam bodo naši umetniki predstavili skeč ... predstavo? ... performans? ... ne? ... pardon, ne slišim! ... instalacijo? ... instalacijo z naslovom? ... *Lazzi* ... *Kaj!?* Instalacija deklaracija. ... Koker čte! Mislem!

(*Aplavz.*)

Deseti prizor

Zajci; lazzi s truplom.

ZAJCI: Našli smo trup za deklaracijo! Našli smo trup za deklaracijo!
(Prinsejo napihnjeno lutko.)

ZAJEC 1: Vdihnite mu dušo! O, cvetober živalske umnosti! O, izkušnje vegetacije!

ZAJEC 2: Flora, Favna & Co. Navdihnite jih!

Truplo ne stoji in stalno pada po tleh – imajo obilo dela, da ga postavijo pokonci, nakar ga puste na tleh. Pantomima, nudijo mu prvo pomoč, umetno dihanje – pozivajo igralce in gledalce –, vsi seveda zavrnejo. Na koncu lutko okronajo z lovrom – a lutka spusti in se sesede; nakar se spusti megla in Zajci izginejo, šibek aplavz.

Enajsti prizor

OPICA (za govorniškim pultom): He, he! Ne zamerite si, če vam ni bilo jasno! Nedvomno je v redu. Spoštovani, uradno otvarjam Generalno skupščino vsega živega, pardon Generalno skupščino Združenega bivajočega! (Psst! jo zmotijo.) Kaj je že spet? Otvarjam Generalno skupščino Združenja živega! A je zdej tko prov! Kako pa? Ta bedasti protokol! (Si natakne naočnike in prebere:) Svečano otvarjam zasedanje Generalne skupščine Združenih rastlin in živali! (Nejevoljno:) Ostalo poglejte v priložene materiale!

MAČKA: Naj vam preberem besedilo:

Poenostavljeni obliki Splošne deklaracije pravic živega

Sprejela in razglasila jo je Generalna skupščina Združenih rastlin in živali (ZRIŽ), krajše Združenega bivajočega (ZB) ali popularno Združeno živo (ZZ) na današnji dan z resolucijo številka 217 D (III).
Povzetek preamble

Generalna skupščina priznava, da so prirojeno dostojanstvo ter enake in neodtujljive pravice vseh članov skupnosti živega temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu in vobče v vesolju. Pravice morajo biti zaščitene z močjo prava in pospeševati se mora razvoj prijateljskih

odnosov med živečimi. Vrste, rodovi in pasme ZB (Združenega bivajočega) so potrdili svojo vero v temeljne pravice ter dostojanstvo in vrednost bivanja nasploh in v posameznostih, v enakopravnost rastlin in živali ter so odločili, da bodo podpirali blagostanje, napredek in ustvarjanje boljših živiljenjskih pogojev v večji svobodi. Prav tako so obljubili, da bodo pospeševali spoštovanje pravic in skupno razumevanje teh pravic in svoboščin.

Tule ni pripomb? Gremo dalje? Gremo! Prosim uradno napovedovalko, naj bere dalje!

Dvanajsti prizor

§ – paragi in prepri; delegati se zatope v branje, nakar se oglasi Morala.

MORALA:

Povzetek Splošne deklaracije pravic živega

1. Vsi, tako organizmi kot celice, so svobodni in z vsemi se mora enako ravnavati. (*Odobravanje.*)
2. Vsi so enaki ne glede na velikost, nukleus, prebavni trakt, hrbtenjačo, živčni sestav, nagone, intelekt, spol, vero, okus, jezik in druge okoliščine.

SVINJE: Pripomba: Kaj so to druge okoliščine?

OPICA: To je vse, kar je okoli drugega. Urejen okoliš. Ne?

PODGANE: Kakšno drugo? To je ostalo ...

SVINJE: Ostalo od česa? Nas hranijo z ostanki!

FLORA: Nehajte! Govorimo o prvinah deklaracije, vi pa o drugem in ostalem!

MAČKA: Gremo dalje. Gremo dalje!

MORALA:

3. Vse ima pravico do življenja, do prostosti, do varnosti in do prehranjevanja.

4. Nihče nima pravice s čimer koli ravnati kot s sužnjem niti nima pravice kogar koli zasužnjeni.
5. Nihče te nima pravice raniti ali mučiti.

PODGANE: Pripomba: Igra se kot mačka z mišjo. To je mučenje!

HIJENA: Kontriram: 26. člen izrecno pravi: Vse ima pravico do igre, izobraževanja in izbire partnerjev.

NETOPIR: Preberite paragraff natančno: Nihče nima pravicce ...!

MAČKA: ... če si je ne vzame.

VSI (*sunder*): Kaj je rekla? Kaj? (*Itd.*)

OPICA: Mir. Mir!! Gospôda, umirite se! Gremo dalje! (*Komaj utiša nemir.*)

ZAJEC: Predlog: Preskočimo kar na 12. člen!

MORALA:

15. Vse ima pravico do evolucije. Nihče in nič nima pravice temu, ker si to želi, preprečiti spremembe habitata, biotopa in razvoja znotraj evolucije.

OPICA: Pardon, to je bil 15. člen. Zdaj pa 12. člen, prosim!

MORALA:

12. Vse ima pravico zaprositi za pomoč v primeru, ko se mu želi škodovati, toda nihče ne sme vstopiti v tvoj brlog ali gnezdo ali habitat, odpirati tvojih genskih struktur, motiti pri razmnoževanju ali nadlegovati tebe in tvoje družine brez utemeljenega razloga.

NETOPIR: Se sstrinjate? Gremo dalje?

FLORA: Kaj je s 15. členom? Smo ga sprejeli ali kaj?

NETOPIR: Gremo dalje! Vesste, koliko dela nass čaka?

HIJENA: Pripomba, pripomba! Odkrivam kolizijo in vgrajen konflikt 12. člena s 17. in 18. členom. Preberite ju.

MORALA:

17. Vse ima pravico do biotopa in do prehrane.

18. Vse ima pravico do svobodne odločitve glede prehranjevanja v vseh pogledih in do spremembe, če to želi.

HIJENA: No? Slišite? Lahko se hranim s čimer hočem, a hrane ne smem “nadlegovati”! Kako naj jo ujamem?

MAČKA: To rešuje že 12. člen sam ob koncu, ko omenja – utemeljeni razlog.

ZAJEC: Kontriramo: Opozarjamo na pomen varnosti. 22. in 23. člen!

MORALA:

22. Vse ima pravico do varnosti in do priložnosti za razvoj svojih sposobnosti.

23. Vse ima pravico do poštenega plačila v varnem okolju. Vse se ima pravico pridružiti razredu, rodu, vrsti, prehrambeni verigi ali sindikatu.

ZAJEC: Torej varno okolje pogoj za razvoj sposobnosti! Toda če te dobesedno žrejo – to ni varnost!

VOLK: Tele imajo prav – vrzimo jih ven!

PODGANE: Svoboda gibanja, 13. in 14. člen.

MORALA: **13.** paragraf: Vse ima pravico potovati po lastnih željah.

VOLK: Opice jahajo tigra, dokler jih ne požre!

ZAJEC: Kaj? Sklicujemo se na 19. člen!

FLORA: Me smo depriviligirane!

NETOPIR: Sste malo bolj sstatične, ne!?

HIJENA: Vam pa zato nič ne računamo za transport vaših semenc!

FLORA: Prevzetneži nestanovitni!

ZAJEC: Kaj? Preberite že za vraga 19. člen!

MORALA:

19. Vse ima pravico izraziti svoje misli in namere ter sprejemati in širiti informacije, kot se mu zdi najprimernejše.

OPICA: Če bi poslušali ...

FLORA: Z enim če, spraviš v lešnik cel svet.

OPICA: 29. člen! 29. člen!

MORALA:

29. Vse mora spoštovati pravice in svoboščine drugih, družbo in splošno blaginjo.

FLORA: Halo, 17. člen, 17. člen! Kje je higiena? Urejen biotop? Kako, če serjete povsod, pa imej čisto okolje!!!

ZAJEC: Ne zamenjujte informiranje z izločanjem! 19. člen!

SVINJE: Svinje imajo pravico biti svinjske!

PODGANE: Špricate kot voda v vrelem olju!

HIJENA: Večina vrst ne skrbi za mrtve, trupla so razmetana kar poprek po zemlji. Nekdo mora skrbeti zanje!

VSI (*šunder narašča, zmešnjava, splošen prepri; vmes se slišijo posamezni členi in rekla*):

Tudi lajanje je poklic!

Mukajo krave, levi rjovejo.

Genealogija – to je znanost!

Smrt ni poklic!

Zrak je last vseh, naj bosta tudi voda in zemlja!

Enakosti ni za vse!

Ena žival – en glas!

Eno življenje – en glas!

Dvoživkam dva glasova!

Preživeti je več kot živeti!

Ne prek naših trupel!

(*Itd.*)

6. Zakon mora obravnavati vse enako.
7. Pred zakonom in pred sodiščem so vsi enaki.
9. Nihče ne sme biti po krivem zaprt ali izgnan iz svojega biotopa.
11. Vse velja za nedolžno, dokler ni spoznano za krivo.
14. Vse ima pravico oditi v drug biotop in zaprositi za zaščito v primeru preganjanja ali nevarnosti preganjanja.
16. Vse ima pravico do sklenitve zvez in do ustanovitve družine v vseh mogočih oblikah.
20. Vse ima pravico do svobodnega in mirnega zbiranja in združevanja.
21. Vse ima pravico sodelovati pri izbiri predstavnikov ali pri opravljanju javnih zadev v svojem biotopu.
24. Vse ima pravico do počitka in prostega časa.
25. Vse ima pravico do primerne življenjske ravni in do ustreznega ravnjanja v primeru bolezni.
27. Vse ima pravico udeleževati se kulturnega življenja svoje skupnosti in se v skladu s tradicijo in zmožnostmi razmnoževati.
28. Vse mora spoštovati "red", ki omogoča uresničevanje pravic in svoboščin te deklaracije.
29. Vse mora spoštovati pravice in svoboščine drugih, družbo in splošno blaginjo.
30. Nihče nima pravice razveljaviti katero koli pravico in svoboščino te deklaracije.

Prepir:

Na koncu se vsi živalsko obnašajo in oglašajo, tulijo, bevska jo – in previrajo.

Trinajsti prizor

S treskom odprejo vrata Lev, Lisica in Osel vdrejo, tišina.

KRALJ LEV: Kdo si drzne meni prepovedati vstop! Volkec? Vedve mucki morda? A?

Kriki, civiljenje, beganje; vsi se skrijejo pod mize in za prestol; po kratki zmešnjavi zavlada tišina: Lisica je pregnala mačko in drži Opico, Sovu kljuva netopirja in Osel bežeči Mački stopi na rep, ki seveda zacvili,

Kralj lev drži za rep Volka in Brata leva za vrat, med pogovorom ga počasi spušča, a Volku stopi na trup; vse se umiri.

OSEL: Ko mački stopiš na rep, zacvili. Dokazano!

KRALJ LEV (*zarjove*): Bedniki! Samo hrbet obrnem in že si skočite v kožuhe! (*Bratu levu:*) Mucek, no, izkašljaj se, preden te raztrgam in požrem!

BRAT LEV: Dragi brat ...

KRALJ LEV: Oooo! Dragi! Slišite?

BRAT LEV: Visočanstvo, ...

KRALJ LEV: Visočanstvo ... Še kaj?

BRAT LEV: Hotel sem ...

KRALJ LEV: Ih, seveda, slišal sem razglas – v zaporu – kaj *si* hotel. In?

BRAT LEV: No, ja, hotel sem ... užiti življenje kot ti.

KRALJ LEV: Da? Si kaj odkril?

BRAT LEV: Ma kaki! Še kavsal nisem!

KRALJ LEV: A to si se naučil? Kako se *ne* kavsa.

BRAT LEV: Kako to misliš? Saj ni bilo časa!

KRALJ LEV: Si ga pač potrošil. Zguba! Si se hvalil, da je čas le tvoj.

BRAT LEV (*trepetajočemu Kralj lev navija uho*): Ja ...

KRALJ LEV: Zakaj lahko vladam? Ker imam policijo in vojsko, ki sejeta strah v imenu reda in varnosti; ker imam sodstvo, ki vse zaustavi v imenu lenobe in pravice; ker imam parlament, ki vse izglasuje za svojo komotnost in privilegije, vse v imenu zakonitosti. Vse je v najlepšem redu! In tako vladam in razlagam zakone.

VOLK: Prav imate! (*Se odplazi v kot.*)

MAČKA: Naj povem, mijav! (*Osel jo stisne še z drugim kopitom.*) ... skromno zgodbo?

OSEL: Preden ti polomimo kosti ali po tem?

KRALJ LEV: Pa daj!

MAČKA: Mijav! Živel je pav z dvema glavama. In je prva glava našla okusen sladek sadež. Druga je moledovala: "Daj še meni, da okusim slast!" "Ne! Saj imava en želodec, važno je, da se nahraniva," ji je odvrnila prva glava in snedla cel sadež. Pa je druga našla strupeno zel in jo je začela žvečiti. Prva glava jo je rotila, naj je ne poje, a druga je odvrnila: "Saj je grenka le zame!" In tako je pav z dvema glavama pognil.

KRALJ LEV (*se zamisli*): Zanimivo ...

SOVA: Kralj, ne bodi méželj! Pravila, pravila!!

LISICA: Kralj! Kar z muho pridobiš, še bolha lahko odnese!

OSEL: Vladati pomeni biti sam. A s pametnimi svetovalci je laže.

SOVA: Kdor vzugaja, ta vlada.

LISICA: Država je kot drevo, polno opic. Tisti, ki gledajo dol, vidijo le afne, a ti, ki gledajo gor, le riti.

KRALJ LEV (*se obrne k delegatom*): Kaj naj storim z vami? In to na ta slavnostni dan? Ne morete in ne znate se dogovoriti. Saj se obnašate kot ljudje! Vi bi bili radi svobodni? Vi!? Saj ne prenesete svobode!! Vi ne iščete pravice, ampak izgovore. Samo parili bi se brez odgovornosti. Jaz naj pa red delam, da boste vsi prišli na vrsto! In to čim prej. Male nečimrnosti naj vam napihujem? Prekrške odpisujem? Jamrate – žrejo nas! Mene tudi! Od mene zahtevate, česar si ne upate. Izgovor za vaše neuspehe in strahopetnost! Spisali ste Deklaracijo. Prav. A vsi jo boste kršili, še preden se podpisi posuše! Zato bolje pameten sovražnik kot neumen prijatelj! Lisica, Sova, končajta tole zasedanje.

LISICA: Ne zdržite pritiska, poscanci, pardon – poslanci? Pretežko je breme odločanja in peza odgovornosti. In drobne koristi pomembnejše od velikih ciljev, kajne?

OSEL: Za začetek konca naj vam povem zgodbo o čuku in vrani. Sklenila sta čuk in vrana zavezništvo. Pa je vrana morala po hrano in je prosila čuka: "Prosim, čuvaj moje gnezdo in moje prelepe čudovite mladiče." Čuk je poletel v duplo in zagledal kričoče goliče. "Tako grdi pa že ne morejo biti otroci moje vrle zaveznice!" In jih je požrl.

SOVA: Vsak naj poje, kolikor lahko prebavi!

OSEL: No, ni šlo za to.

LISICA: Sedite! Začnimo še enkrat!

Vsi se posedejo in vse je kot na začetku zasedanja – zaigrajo himno, pojeto – karikatura himne.

Himna

*Mi strumno stojimo,
se nič ne bojimo,
težave rešujmo
in smrti kljubujmo!*

Zavzeli smo elemente kar tri,
le ogenj, simbol življenja, sam tli,
na zemlji, pod zemljo, v vodi in zraku,
podnevi, ponoči, v zori in mraku,
v pripeki in mrazu ...

KRALJ LEV: Dovolj. Dovolj! Dovolj!!!

Štirinajsti prizor

BRAT LEV: Kaj me ne boš kaznoval?

KRALJ LEV: Seveda te bom. Postal boš moj točaj. Tele moram pa drugače prijeti! Zaprite jih. (*Jih odpeljejo.*) Posluh!

SOVA: Posluh!

OSEL: Posluh!

VSI (*mrmrajoč drug drugemu*): Posluh! Posluh! Posluh!

KRALJ LEV: Sedaj vam bom razodel skrivnost življenja. (*Dvigne pokrito dlan.*) Glejte jo! Glejte skrivnost življenja! (*Izpod robca potegne navadno jajce, sledi razočaranje.*)

VSI: Bah! Bek!

KRALJ LEV: Vaše razočaranje je razočaranost nad resnico. Ampak vi ste srečni, kajti za srečo vam zadostuje že laž!

PETELIN (*prekine mučno tišino*): Veličastni kralj! Rjovenje pravice v puščavi, voditelj resnici, naša zvezda v temi ...

KRALJ LEV: O, kukurinček, kje si pa bil? Kaj hočeš?

PETELIN: Kralj, pripravili smo vam praznovanje!

KRALJ LEV: Vem, tajne službe delajo!

PETELIN: Potem to ni presenečenje?!?

KRALJ LEV: Seveda je. Presenečen sem, da vam je sploh kaj uspelo brez mene!

LISICA: Kaj bomo z Deklaracijo?

SOVA: Kraljev razglas. Kraljev razglas! Končno parografi!

OSEL: Kraljev razglas!!

Vsi se umirijo, tišina.

KRALJ LEV: Odločil sem se – poenostavil bom vladanje! Nihče ni nemočen, roj čebel prežene medveda, jagnje lahko oslepi volka, leva lahko pokonča bivol, slona komar ... Vse je povezano, drug brez

drugega ne moremo: v travi je nebroj žuželk, ki so hrana prepelicam, s katerimi se hrani lisica, a njo žro leopardi. In ko ta pogine, zrase iz njega trava. Vse kroži. In če tega ni – se vse ustavi. Boj je oče vsemu in čas je dete na prestolu. Neumnost in nespretnost lahko vsak kaznuje! A tudi pomoč lahko vsak pričakuje. Sposobni zlahka prežive, a vseh sposobnosti itak nima nihče. A tudi nihče ni nemočen! Kdor ne najde sam smisla svojemu prebivanju, naj umre! Tak je moj razglas. A Deklaracija naj velja, kajti boljšega se ne boste spomnili še tisočletja!

VSI: Hura! Naj živi vladar!

Aplavz in vzkliki Kralju in njegovim: Lisici, Oslu, Sovi in Petelinu; himna v ozadju. ♫

Petnajsti prizor

Priprava na odhod na piknik, Zajci z ogledali.

KRALJ LEV: Dovolj je tega! Spletke, lobiranje, goljufije, lažni dogovori, zastrupljevalci, varáve vojne napovedi, gluhi pogajalci, slepi opazovalci, strah pred prijatelji ... Dovolj! Razglašam: Vojna vseh proti vsem!

NETOPIR: Da, ssodni dan! O, očiščenje! Ooo!

LISICA: Kralj, ni tako preprosto! S tem se ne rešite spletk, le opravičite jih.

KRALJ LEV: Narava ni družba. Življenje hoče bit. Jaz hočem bit!

LISICA: Kralj, pametnejše bi bilo ...

KRALJ LEV: Kaj?!? Lisica ne izzivaj spet!

OSEL: Kralj, umirite se! Kdor nima pameti, je ne more izgubiti.

LISICA: Napuh je začetek poraza.

KRALJ LEV (*že hoče spregovoriti*).

PETELIN (*vskoči*): Kralj! Kaj ne gremo na piknik?

OSEL: Kralj, vsi so tu! Gremo?

LISICA: Ne gre tako. Ste se pa ja kaj naučili iz te komedije?

KRALJ LEV: Lisica, prav imaš. Bomo o tem na pikniku, velja?

PETELIN: Gremo, no, že, gremo!

KRALJ LEV: Da. Gremo. Permanentni piknik v naravi. Svež zrak, voda, gozd, savana ... Zdravo življenje!

Pridejo Zajci.

LISICA: Kaj pa vi zajci tule?

KRALJ LEV: Kaj je tole?

ZAJEC 1: Držimo vam ogledalo.

PETELIN: No, to vidimo.

SOVA: Vedno ti zajci, čisto brez reda in pravil!

KRALJ LEV: Čemu?

ZAJEC 2: Da se zagledate.

ZAJEC 1: Da ne bi česa spregledali.

KRALJ LEV: Da. (*Se ogleduje.*) No, dajte ga bolj k tlom, od spodaj zgledam veličasten!

ZAJEC 2: Že, že. Ampak vidi se vam – nerodno mi je! ... Vidi se vam spodnje perilo ...

KRALJ LEV: Zakaj zdaj odvračate zrcalo?

ZAJEC 1: Naj vas vidijo še drugi!

KRALJ LEV: Zakaj pa?

ZAJEC 1: Ko v zrcalu uzrete ostale, so ti v njem užrli vas. Pametni vlada z odsevi!

KRALJ LEV: Muš, tile niso neumni. Naj jih požrem?

OSEL: Morda še ne zdaj. Malo potrpljenja.

SOVA: Naj se jih lotijo najprej ministrstva in ministri.

KRALJ LEV: Prav imaš.

Šestnajsti prizor

PETELIN: Visočanstvo, kako ste se rešili, kralj?

KRALJ LEV: Podgane poznajo vse skrivnosti ...

LISICA: Rešetke so bile slabo zvarjene. Državna naročila in razpisi, pač korupcija kot običajno ...

SOVA: Če bi se vsi držali pravil, se to ne bi moglo zgoditi!

KRALJ LEV: Sova!!??

Sedemnajsti prizor

Praznovanje, odhod – piknik.

PETELIN: Kralj, edino ljudje se niso odzvali vašemu pozivu!

KRALJ LEV: To pomeni vojno!

LISICA: Ne, kralj, to pomeni poraz.

KRALJ LEV: Zakaj?

LISICA: Ker po vsaki vojni ostanejo le poraženci, reveži in sirote ter prgišče domišljavcev.

KRALJ LEV: Kaj pa zmaga? Ta nič ne šteje?

SOVA: Oprostite, kralj, vsi so tu. Sem vse preštela. Le ljudi ni.

KRALJ LEV: Ti so res najslabši – nimajo ne hitrosti, ne mišic, ne moči, ne zob, ne kremljev.

OSEL: Ne kopit. Ti itak ne bodo preživeli.

KRALJ LEV: Pustite jih! Še več – za kazen jim bom pustil – palačo.

PETELIN: Kralj!? Visočanstvo, ne! Ne palače!!

LISICA: Njihovo nasilje se prične onkraj telesa.

SOVA: Me ne žremo duš.

KRALJ LEV: Res je. Sami so izbrali. Dal sem jim priliko.

MORALA: Kaj pa jaz?

LISICA: Ostani tu. Na zabavah itak samo zdraho delaš!

Odhajajo, Morala ostane sama in priplazi se človek po vseh štirih. Morala mu pomaga, da se vzravna in človek stoječ takoj vrže “kamen” v publiko – sliši se razbijanje šipe, tema.

Pojavi se napis:

Otroci moji, zdaj pa spat!

Zastor pade.

Epilog – Šarlatani

V ozadju praznovanje v naravi, pokanje ognjemeta, pesem za poklon.

*Tole je komedija nрави,
ки вас јели забавати!
Садај кадај болјшега паљни,
се з мамо своје деце спи.
Па садај си ведно вак јели
ше многа већ, кој се доби.*

*Zato па придите ше кдай,
ко вас Ѽивљенje vrže v kraj
in ko res čisto ste na dnu,
takrat se spomnite, smo tu!
Ше ширно морје дно има,
понављај си ненехома.*

*Pa naj bom revež, кaj mi mar,
само да јаз имам денар!
Zato ne pozabite
in v denarnice sezite!*

*Vsi smo šarlatani,
to zapojte z nami!
Kaj pravica? Kaj poštenje?
Važno nam je le življenje!
Saj ko nam gre za življenja,
vsak nazore sproti menja!*

*Vsi smo šarlatani,
to zapojte z nami!
Vsi smo šarlatani!
Vsi smo šarlatani!*

Končno konec.

Dodatek

Poenostavljena oblika Splošne deklaracije pravic živega

Sprejela in razglasila jo je Generalna skupščina Združenih rastlin in živali (ZRIŽ), krajše Združenega bivajočega (ZB) ali popularno Združeno živo (ZŽ) na tisti izjemno pomemben dan z resolucijo številka 217 D (III).

Povzetek preambule

Generalna skupščina priznava, da so prirojeno dostojanstvo ter enake in neodtujljive pravice vseh članov skupnosti živega temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu in vobče v vesolju. Pravice morajo biti zaščitene z močjo prava in pospeševati se mora razvoj prijateljskih odnosov med živečimi. Vrste in pasme ZB (Združenega bivajočega) so potrdile svojo vero v temeljne pravice ter dostojanstvo in vrednost bivanja nasploh in v posameznostih, v enakopravnost rastlin in živali ter so odločile, da bodo podpirale blagostanje, napredek in ustvarjanje boljših življenjskih pogojev v večji svobodi. Prav tako so obljudile, da bodo pospeševale spoštovanje pravic in skupno razumevanje teh pravic in svoboščin.

Povzetek Splošne deklaracije pravic živega

1. Vsi, tako organizmi kot celice, so svobodni in z vsemi se mora ravnati enako.
2. Vsi so enaki ne glede na velikost, nukleus, prebavni trakt, hrbtenjačo, živčni sestav, intelekt, spol, vero, jezik, okus in druge okoliščine.
3. Vse ima pravico do življenja, do prostosti, do varnosti in do prehranjevanja.
4. Nihče nima pravice s čimer koli ravnati kot s sužnjem niti nima nihče pravice kogar koli zasužnjiti.
5. Nihče te nima pravice raniti ali mučiti.
6. Zakon mora obravnavati vse enako.
7. Pred zakonom in pred sodiščem so vsi enaki.
8. V primeru nespoštovanja pravic ima vsak in vse pravico do pravne pomoči.
9. Nihče ne sme biti po krivem zaprt ali izgnan iz svojega biotopa.
10. Vse ima pravico do poštenega in javnega sodnega procesa.
11. Vse velja za nedolžno, dokler ni spoznano za krivo.
12. Vse ima pravico zaprositi za pomoč v primeru, ko se mu želi škodovati, toda nihče ne sme vstopiti v tvoj brlog ali gnezdo ali habitat, odpirati tvojih genskih struktur, motiti pri razmnoževanju ali nadlegovati tebe in tvoje družine brez utemeljenega razloga.

13. Vse ima pravico potovati po lastnih željah.
14. Vse ima pravico oditi v drug biotop in zaprositi za zaščito v primeru preganjanja ali nevarnosti preganjanja.
15. Vse ima pravico do evolucije. Nihče in nič nima pravice temu, ker si to želi, preprečiti spremembe habitata ali celo biotopa in razvoja znotraj evolucije.
16. Vse ima pravico do sklenitve zvez in do ustanovitve družine v vseh mogočih oblikah.
17. Vse ima pravico do habitata, biotopa in do prehrane.
18. Vse ima pravico do svobodne odločitve glede prehranjevanja v vseh pogledih in do spremembe, če to želi.
19. Vse ima pravico izraziti svoje misli in namere ter sprejemati in širiti informacije, kot se mu zdi najprimernejše.
20. Vse ima pravico do svobodnega in mirnega zbiranja in združevanja.
21. Vse ima pravico sodelovati pri izbiri predstavnikov ali pri opravljanju javnih zadev v svojem biotopu.
22. Vse ima pravico do varnosti in do priložnosti za razvoj svojih sposobnosti.
23. Vse ima pravico do poštenega plačila v varnem okolju. Vse se ima pravico pridružiti razredu, rodu, vrsti, prehrambni verigi ali sindikatu.
24. Vse ima pravico do počitka in prostega časa.
25. Vse ima pravico do primerne življenske ravni in do ustreznega ravnanja v primeru bolezni.
26. Vse ima pravico do igre, izobraževanja in izbire partnerjev.
27. Vse ima pravico udeleževati se kulturnega življenja svoje skupnosti in se v skladu s tradicijo in možnostmi razmnoževati.
28. Vse mora spoštovati "red", ki omogoča uresničevanje pravic in svoboščin te Deklaracije.
29. Vse mora spoštovati pravice in svoboščine drugih, družbo in splošno blaginjo.
30. Nihče nima pravice razveljaviti katere koli pravice in svoboščine te deklaracije.

Združene rastline in živali – ZRIŽ, krajše Združeno bivajoče (ZB) ali popularno Združeno živo (ZZ).